Свим читаоцима честитамо Празник рада Први мај

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XXVI
Број 696
Субота
1. мај 1965.

40 ДИНАРА 1952

ОРСОН ВЕЛС

ФЛАШ ГОРДОН

ИЗГУБИЛИ СМО НА ТРКАМА! СЛАГАЛА СИ НАС, ЛОЛИ! УПРОПАШЋЕНИ СМО!
ТО ЈОШ НИЈЕ СВЕ! ЕВО ДОЛАЗИ МОЈ БРАТ ПИНИ ПОЛИЦИЈСКОМ РАКЕТОМ...
А КАД ВАС ПОЛИЦИЈА ДОГРАБИ!
УМАЋИ ЋЕМО ИМ! **ПУНОМ БРЗИНОМ НАПРЕД!**

И... НЕ **МОЖЕМО!**
СВАКАКО! **ПИНИ** ВАМ ЈЕ БЛОКИРАО СИСТЕМ ЗА УПРАВЉАЊЕ!
DAN BARRY 11/28
© 1964 King Features Syndicate, Inc. World rights reser.
КОЗИ! ИЗГУБЉЕНИ СМО! ТАЈ БАЛАВАЦ...
ЧЕКАЈ! НЕШТО ЋУ ВЕЋ СМИСЛИТИ!
МОЖДА ЋЕТЕ **ДУБЕЋИ НА ГЛАВИ** ЛАКШЕ МИСЛИТИ!
ПИНИ, ЗЛАТО! ДРАГО МИ ЈЕ ШТО ТЕ ВИДИМ!

ПОКУШАЈ ЈОШ ЈЕДНОМ ТАЈ ТРИК, СИНКО, И ЈА ЋУ ОКИНУТИ!
DAN BARRY 11/29

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

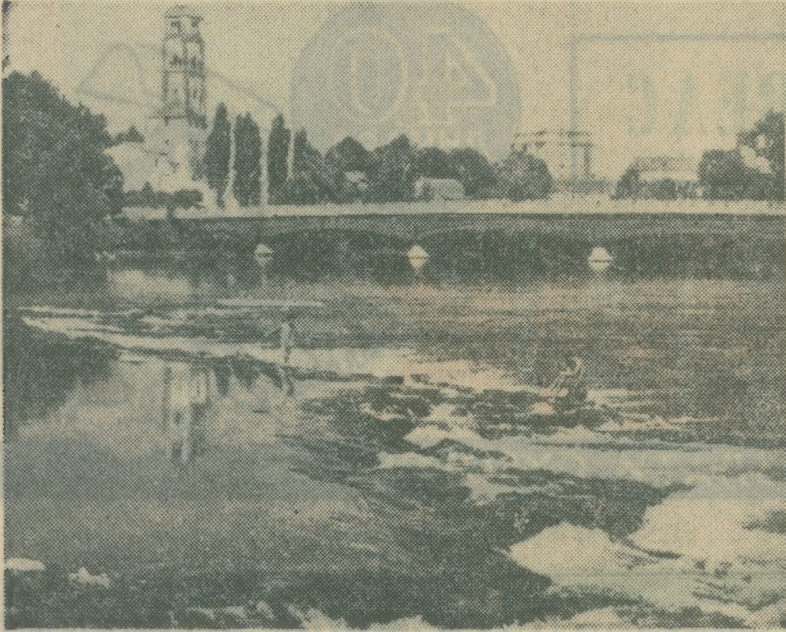
Живот у Березовки

најсевернијем граду у свету

ПИНИ СЕ ПРЕБАЦИО НА ЊИХОВ БРОД, ФЛАШЕ!
ЗА МНОМ, ЏЕДЕ! И МИ ЋЕМО ИМ САД У ПОСЕТУ!
ИСПРАВИ СКЕРВИЈА, ПИНИ! ИНАЧЕ ПУЦАМ...
У РЕДУ, КОЗИ! АЛИ, КАД ТАКО ДРЖИТЕ ПИШТОЉ...
...**НА КОГА** ЋЕТЕ ПУЦАТИ?!
DAN BARRY 11/30

ОПОМИЊЕМ ТЕ, ПИНИ! ПУЦАЋУ!
У СЕБЕ САМОГ?
ВАРАЛИЦЕ И ПРОПАЛИЦЕ! ОСТАВИЛИ СТЕ МЕ ДА УМРЕМ У КОСМОСУ! ТОЛИКО САМ **ЉУТ** ДА ЖЕЛИМ... ЖЕЛИМ...
НЕ, ПИНИ! **МИЛОСТ!!!**
ШТА СЕ ДОГОДИЛО, ПИНИ? ГДЕ СУ?
ОВАЈ... **НЕ ЗНАМ**, ФЛАШЕ! ЈА САМ САМО ПОЖЕЛЕО ДА БУДУ НАЈДАЉЕ ШТО ЈЕ МОГУЋЕ... И **ПУФ! НЕСТАЛИ СУ!**
DAN BARRY 12/1

Наша земља у слици и речи

РЕКА УНА

УНА извире из јаког крашког врела код села Суваје недалеко од личке варошице Срба, на 448 м надморске висине. Вода избија из дубоке бунарасте вртаче, испод кречњачког облука високог преко 150 м. Уна протиче кроз долину која се састоји из неколико котлина и клисура кањонског типа. Најтипичнији кањон Уне је између Мартинбродске и Куленвакуфске котлине: дугачак је 19,8 км а свуда је дубљи од 350 м. У њему је Штрбачки бук, један од најлепших водопада у Југославији, висок 23,5 м. Уна утиче у Саву према селу Јасеновцу, после тока од 214 км. Ушће јој је на 90 м надморске висине. Има две веће притоке: Унац (65,5 км) и Сану (138 км). Највиши водостаји на Уни су у марту и априлу (од снежнице) и у новембру (од јесењих киша). Због великог пада и знатне количине воде (она даје Сави просечно 200 $м^3$ воде у секунди). Уна располаже великом водном снагом — 264 хиљаде киловата (Унац 40 а Сана са 105 хиљада киловата); од тога се сада користи мањи део у ХЕ „Слапови на Уни“ — годишње 37 милиона киловат-часова.

ГОСТОВАЊЕ НА ПЛАНЕТАМА

Планете које су нам најближи суседи могле би, мада на њима нема живота, да постану гостољубив дом неким организмима са Земље — тврди енглески стручњак за инсекте Хинтон. Овај научник вршио је опите са ларвама једног инсекта који живи у Уганди. Хинтон је три године чувао ове ларве у исушеном стању. Када их је после тога ставио у воду, све ларве су одмах оживеле.

Ларве су поднеле 77-часовни боравак у течном ваздуху (— 190 Целзијусових степени) и пет минута биле загњурене у течни хелијум (— 270 Целзијусових степени). Ларве су такође издржале, у трајању од једног минута, температуру од плус 104 Целзијусова степена.

Способност њиховог прилагођавања заиста је таква да би оне могле да опстану и у условима који владају на другим планетама.

УЛТРАЗВУК И ВИНО

Да би вино постало старо потребно је дуго да стоји и лагано да стари. Међутим, совјетским хемичарима је пошло за руком да помоћу ултразвука добију старо вино 70 пута брже него што се добијало досада. Кажу, да је вино одличног квалитета.

ЖЕНЕ У НАУЦИ

У Белгији има врло мало жена инжењера, док их у Америци има још мање. Галуп је извршио анкетирање америчких жена и запажено је да се жене у Америци не посвећују научном раду искључиво због тога што сматрају да ће због тога изгубити женственост.

На ово питање Францускиње дају одговор: код нас има много жена-инжењера, али нити су оне изгубиле женственост, нити су зато мање добре мајке.

Људи невероватног памћења

ИЗВЕСНИ појединци имају памћење које користи много већи проценат могућности нашег мозга но што је то код просечног човека. За такве људе кажемо да имају фантастично памћење. Ево неких од њих.

Сматра се да је најпознатији човек са управо пословичним памћењем био рабин Елијах из Вилне. Родом Литванац, он је ову своју необичну духовну способност проклињао цео свој живот. Прочитао је преко две хиљаде књига и њихову је садржину дословно запамтио после само једног читања. Кад-год му се прохтело могао је дословице да понови било коју страну или цела поглавља из ових књига. Више пута је изјавио да је таква способност убитачна, јер не може заборавити ништа што је једном прочитао. Тврдио је да се осећао тако као да је цео дан проводио у књижници, а увече је имао осећај као да са библиотеком иде у кревет.

Познати француски државник Леон Гамлета имао је памћење које није заостајало за „живом књижницом — рабином Елијахом. Могао је, на пример, од речи до речи да рецитује дела Виктора Игоа са било ког места у књизи.

Истом особином могао се похвалити Ричард Порсон који је проучавао грчку античку књижевност. Он је са необичном лакоћом могао рецитовати страну по страну било које књиге коју је прочитао.

Необична способност памћења појединости и понављања омогућила је Харију Нелзону из Питсбурга да освоји назив америчког шаховског чаробњака. Био је у стању, мада су му завезали очи, да запамти места двадесет шахиста и њихових табла, а поред тога и више од хиљаду својих и противничких потеза. Због тога је волео да игра симултанке. Право запрепашћење међу гледаоцима изазвао би кад би поред такве симултанке са завезаним очима одиграо још и партију карата.

Књижничар пруског краља Матурин Вејсијер могао је невероватно имитирати гласове. Пасус изговорен на било ком језику могао је чути само једанпут па да га понови потпуно истим гласом и нагласком. Једном код провeравања његове способности, дванаест посланика страних држава изговорило је дванаест пасуса које је Вејсијер чуо и све их потпуно на исти начин поновио.

Ретки су и достојни дивљења људи који напамет решавају компликоване и дуге математичке операције. Без претеривања можемо такве људе назвати електронским мозговима.

Такво чудо био је Зарах Колбурн из америчке државе Вермонт. Још као дете побудио је пажњу својих професора, јер је лако напамет решавао сложене математичке операције. Кад му је било осам година стигао је са родитељима у Лондон где су са њим разговарали научници и такође проверили његове способности. Његове могућности су их запрепастиле, јер Зарах није познавао ни најосновнија математичка правила а ипак је без оклевања израчунао трећи корен из 268, 336 и 125, а такође је са лакоћом израчунао колико је осам на шеснаести степен (8^{16}).

Слично „чудо“ био је Јохан Мартин Дасе, али на подручју астрономије. Његови савременици мучили су се са неким проблемима и прорачунима радили по неколико месеци. Дасе их је решио за неколико минута.

Када су научници сазнали за његову необичну способност, морао им је веома често прискочити у помоћ у решавању веома компликованих операција. Једном је стоцифрени број помножио са сличним бројем за непуних девет минута. Био је, можемо рећи, два пута бржи од савремених електронских мозгова.

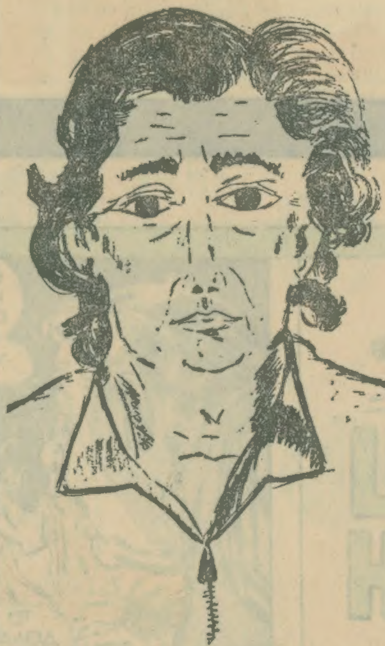
Ови примери као и многи други већ су довољни докази да је људски мозак још недовољно проучен, да за нас представља тајну, али и то да су његове способности памћења много веће но што ми данас сматрамо и да ми заправо користимо само један мали део његових могућности.

Милиони — кроз хиљаду година

Чиновник у највећем новчаном заводу у Спрингфилду (Илиноис, САД) није веровао својим ушима када је неки Џек Гренцер отворио код њега свој конто. Гренцер је, наиме, положио десет долара са напоменом да они могу да се подигну тек 2964. године... Срећни наследници далековидог човека могу тада, урачунавајући хиљадугодишње камате и камате од камата да подигну преко пет и по милиона долара. Ако породица Гренцер изумре — држава наслеђује новац.

ОТКУПЉЕНИ ЦРТЕЖИ НА КОНКУРСУ

Ђачки цртежи у овом броју, као и они раније објављени у овој рубрици, награђени су са по 1.500 динара. Награде ће бити достављене поштом.

„МОЈА МАЈКА“, рад Милорада Сладојевића, ученика основне школе „Јелица Миловановић“, Сопот

„ГЛАВА ДЕВОЈЧИЦЕ“, рад Милана Узелца, ученика основне школе „Жарко Зрењанин“, Банатско Ново Село

„КОЛО“, рад Злате Живојиновић, ученице VI/б основне школе „Војвода Степа Степановић“, Кумодраж

„ПРЕДЕО ИЗ МОГ КРАЈА“, рад Милке Убавић, ученице VII разреда, Мркоњић Град, Ослободилачка 15.

„ВРЕДНА ДЕВОЈЧИЦА“, рад Јелисавете Поповски, ученице VIII разреда основне школе „Иво Лола Рибар“, Нови Сад, Војводе Шупљикца 27.

ОСТРВСКИ ТУЉАН

Совјетска научна експедиција која је недавно боравила на Курилским острвима, открила је на Јанкичевом острву туљана необичне боје. Два метра дугачко тело ове животиње било је црно као угаљ, а на њему су се јасно истицале беле шаре.

Даља испитивања показала су да је овај дотад непознати сисар — острвски туљан. Члан експедиције Белкин уложио је много стрпљења да би утврдио биолошке особености овог туљана који се веома разликује од своје остале сабраће. Сви туљани Далеког истока добијају младе на пловећим леденим сантама. Острвски туљан је, пак, стално везан за свој „дом“: његови млади долазе на свет на острву. Док сви остали туљани долазе на свет у белој „бунди“, острвски туљан је од првог дана потпуно црн. То је и разумљиво: да би се заштитио од непријатеља, он мора да се „камуфлира“ на тамним стенама, а не на снежнобелом леду.

СУСРЕТ ЛОВАЦА И ОДГАЈИВАЧА ИРВАСА У ПРИВРЕМЕНОМ ЛОГОРУ

ЖИВОТ У БЕРЕЗОВКИ
НАЈСЕВЕРНИЈЕМ ГРАДУ НА СВЕТУ

ЛОВАЦ ИВАН БУЛДУХИН ПОРЕД УБИЈЕНОГ ВУКА

ЖЕНЕ СУ ДОБИЛЕ МАШИНУ ЗА ШИВЕЊЕ

ИЗВАН граница СССР мало се зна о Јакутској области, најсевернијој настањеној територији у Сибиру са оштром климом коју могу да издрже само њени изванредно отпорни становници. У њеним недрима крију се баснословна богатства а кажу и најкрупнији и најлепши дијаманти Азије. Њена пространства покрива сибирска прашума, тајга, по њеним пашњацима галопирају стада од хиљада ирваса а у водама огромних јакутских река живе веома ретке укусне врсте риба. Зими се жива у термометру често спушта до 60 степена испод нуле.

Из европског дела СССР путује се до Иркуцка, великог града у источном Сибиру млазним авионом ТУ-104. На пространом аеродрому преседа се у мањи путнички авион са елисом који стотинама километара лети над тајгом покривеном снегом. Тако се стиже до Јакутска а затим се наставља до Заполарије, области северно од 67. паралеле. Пошто се превали још неколико десетина километара угледа се Березовка, „најсевернији град на свету“.

У раније доба ретко ко да је крочио на то беспутно и дивље тло. Само су извесни ловци понеки пут имали смелости да се упусте у такву пустоловину. С пролећа 1954. године стигли су градитељи у саоницама са ирваском запрегом. Прво су подигли школу. Није дуго потрајало а у најдивљијем крају СССР никле су удобне зграде за становање, јавне грађевине, читаонице. Тако је настала Березовка, стамбено насеље совхоза за одгајивање ирваса. Данас Евенси више не живе као номади. У Березовки они су добили болницу, пошту, радње, школе, електричну струју, радио.

Мада Березовка није везана ни железницом ни добром мрежом друмова са осталим крајевима СССР њени становници се ниједног тренутка не осећају одсечени од света. Свакодневно слећу хеликоптери који доносе храну, разну робу и дневну штампу. На улицама Березовке могу се у току дана видети многобројна деца која иду у школу или се враћају из ње. Међутим, она никада не иду сама. У њиховој пратњи се увек налази неки крупни сибирски пас с којим се она играју и шале. Међутим, прави задатак паса није да забављају децу: они за децу представљају главну и неопходну заштиту од дивљих звери које неки пут упадну чак и у само средиште града. Забележено је много случајева да су звери напале децу али ниједно до сада није страдало.

У Березовки постоји и нарочита школа интернат где родитељи остављају своју децу када се отисну у вишенедељни лов на звери и животиње са скупоценим крзном. Јер, чувени сибирски ловци радо иду у лов заједно са својим женама које су им често од драгоцене помоћи.

Са трибине на победничко постоље

ОБИЧНО се за велика такмичења спортисти припремају по неколико месеци па чак и више година. Али има и изузетака да рекордери постижу резултате и онда кад не тренирају редовно, само су пре тог напорно радили. Ево два примера о томе. Француски рекордер на високим препонама Мари је тренирао врло интензивно и припремао се за првенство државе. Живео је као прави аскета. Само је мислио на дан када ће доћи трка на 110 м с препонама, сневао је о победи и новом француском рекорду.

И дошао је тај давно очекивани дан. Мари је трчао као да је уместо ногу имао две цепанице дрвета. На циљ је стигао тек пети. Био је дубоко разочаран. И док су се његови другови веселили после првенства прослављајући победе и рекорде, он је избегавао друштво и атлетску стазу. Није тренирао, јер препоне није хтео више очима да види. Па ипак се после десетак дана појавио на такмичењу. Није тренирао и није се ничему надао. Није имао никаквих жеља, јер је сматрао да није спреман за неки бољи резултат и већи успех. Али догодило се чудо. Мари је победио и поставио нов рекорд Француске. Радовао се као мало дете и поново заволео атлетику. Чак више него раније.

Нешто слично догодило се и у нашој земљи пре тринаест година. Станко Лоргер је био државни рекордер на 110 м с препонама. Био је у доброј форми на почетку сезоне, али касније се повредио и никако није могао да да нађе себе. На светском студентском првенству трчао је само у полуфиналу а није се појавио на старту трке, јер га је нога и даље болела. Половином септембра исте године у Загребу се одржавао међународни меч Југославија — Западна Немачка. Лоргер није био на списку државних репрезентативаца. Док су се његови другови припремали за ово такмичење он се купао на мору и лечио ногу. Па ипак није могао да одоли жељи да не дође на стадион и посматра борбе наших најбољих атлетичара са Немачком. Уместо њега требало је да 110 м с препонама трчи Ото Ребула.

Пред сам старт савезни капитен југословенске репрезентације дошао је на трибину код Лоргера да се с њим поздрави и упита га за стање његове повреде. У шали му је предложио да трчи уместо Ребуле. И Лоргеру су очи засијале од задовољства. У тренутку је заборавио своју повреду и отрчао у свлачионицу. Једва је успео да се честито загреје и појави на старту. Био је црн од сунца и жељан трке и победе. Трчао је као на крилима и победио немачког рекордера Штајнеса. Постигао је чак и добар резултат од 14 секунди и 7 десетина.

То је била прва победа у том такмичењу, која је много помогла Југословенима да буду у вођству испред немачких атлетичара, који су у својим редовима имали чак и светских рекордера. На крају је Немачка ипак победила Југославију, али с минималном разликом у бодовима. Лоргер је томе много допринео.

ЛОРГЕР НА ПОБЕДНИЧКОМ ПОСТОЉУ ИСПРЕД НЕМАЧКИХ РЕПРЕЗЕНТАТИВАЦА

БИЦИКЛОКАПЕТАН

Капетан једног данског теретног брода понео је са собом на пловидбу бицикл и за време дужих задржавања у лукама, када треба да надзирава утовар или истовар, он се вози по палуби дугачкој три стотине метара.

Ову новину је, против свих очекивања, подржала паробродарска компанија која је одлучила да убудуће снабде бициклима све капетане теретних бродова. По мишљењу компаније то је једина могућност да капетани сами себе натерају да стално присуствују дугим, заморним и у ствари досадним пословима у луци.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

Измишљено или истинито?

Свет око нас пун је невероватних ствари, појава и догађаја. Често не знамо да ли је неки случај истинит или измишљен — толико нам изгледа невероватан, апсурдан. Истина понекад звучи као измишљотина; измишљена прича, напротив, учини нам се истинита. Наш лист почиње да објављује серију која се састоји од истинитих и измишљених догађаја. Наиме, увек ћемо напоредо донети један стварни догађај и један измишљен. Ви треба да одгонетнете какав је који. Да бисте у томе успели треба само мало логичког размишљања. За оне којима то не пође за руком, одговор дајемо у идућем броју на 15. страни.

Стјуардесина смрт

БОБ Еванс одгурну кафу и просто се наже над телефон:

— Не могу да вас разумем. Говорите јасније.

— Ја сам Мерина мајка. Мери је мртва.

— Шта кажете, шта треба да поручим Мери?

— Мери је мртва. Аутобуска несрећа... У Сан Франциску.

Онда је наступило ћутање. Уста су хтела да вичу али глас је отказао. Боб је морао да се чврсто ухвати за ручице на својој столици, јер би се иначе срушио. У глави му се све окретало, али се он ипак натерао да мисли.

Аутобуска несрећа. Како? Па Мери је била стјуардеса у авиону. Шта је радила у Сан Франциску? Требало је да је вечерас сачека на њујоршком аеродрому.

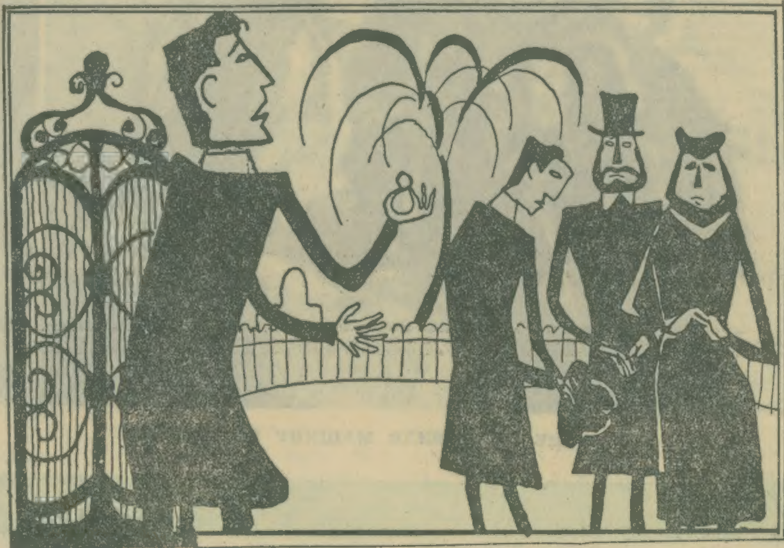
И ко је то уопште био на телефону? Боб је покушао да се сети гласа. Да. Ипак је то била Мерина мајка. Али госпођа Хоторн нема телефон. Живела је у једном прилично забаченом предграђу. И Мери мртва? Немогуће. Најзад се Боб сети да позове ваздухопловну компанију.

Не, уверавали су га, није јављено ни за какву авионску несрећу. То би се већ знало.

Не, несрећа се није догодила у ваздуху. Да, заиста је то била аутомобилска несрећа. Обећали су му да ће позвати Сан Франциско и затражити детаљна обавештења.

После пола часа стигла је потврда страшне вести. Да, на жалост, стјуардеса Мери Хоторн је трагично погинула. После једног непредвиђеног прекида лета у Сан Франциску, у судару камиона и таксија којим се враћала на аеродром, Мери је изгубила живот. Њена мајка је већ обавештена о томе.

У очајању, Боб је песницама ударао о зид. Живот му је постао непотребан. Мери је била прва жена у којој је од првог тренутка гледао своју животну сапутницу. Додуше, он јој то још није био казао. Намеравао је да јој вечерас постави питање које му је већ седмицама било на језику. Ставио је у руку у џеп и помиловао прстен који је тог јутра купио и који је вечерас желео да јој стави на прст.

И зар је могуће да је свему томе сада крај?

У домаћем капуту, без кравате и с папучама на ногама, излетео је Боб у хладну новембарску ноћ. Ускочио је у ауто и јурнуо кући Мерине мајке. Стара Хоторн није хтела ни да разговара с њим: само му је поручила када ће и где бити погреб.

Неколико дана касније стајала је испред капеле мала група погружених људи. Чекали су да им представник погребног друштва, које је извршило пренос из Сан Франциска, да знак да могу да уђу. Наједном, врата капеле су се отворила. Један млад човек, дивље гестикулирајући, прилетео је ожалошћеној мајци и крикнуо:

— То није она! Није то Мери!

У десној руци младић је држао златан прстен.

— Ја сам њен пријатељ Боб. Хтео сам да се од ње опростим и да јој ставим на руку наш верenички прстен. Једва сам намолио ове људе да ме пусте пре осталих... да се с њом насамо опростим. Али то није Мери...

И био је у праву. Боб је сместа авионом отишао у Сан Франциско и тамо нашао објашњење. У таксију се поред Мери налазила још једна стјуардеса која је непосредно после судара издахнула. Мери је, међутим, тешко рањена и у дубокој несвести, пренесена у болницу. Данима није долазила свести. У судару су обе девојке испустиле своје ташне чиме се и објашњава трагична забуна. Пошто настрадала девојка није имала никаквих сродника, то се нико није интересовао за њену судбину...

Опасна операција

— Не, овуда — показала јој је чиновница и Елза Сомбарт је кренула за њом. Још једном је преживљавала, дан за даном, све оно што је иза себе сада остављала.

Исто тако суморан био је ходник кроз који је Елза пре три године ишла за болничарком. Онда, када су је после једног лаког туберкулозног обољења отпуштали из болнице као излечену. Тада јој је у сусрет наишао тај ижџикљали младић. Он је погледао њу, њен поглед, задржао се на њему...

Хајнс је такође био пацијент. И он је тог истог дана напуштао болницу пошто је добио потврду да су његове „бубрежне сметње“ отклоњене. Из заједничке патње настао је заједнички живот...

Једног раног јутра ипак се догодило. Било је 3 часа и 13 минута — јер поглед јој је најпре пао на часовник — када ју је пробудило његово стењање. Дошао је лекар.

— Бубрези — рекао је. — Опет. Мораће поново у болницу на испитивање.

А после недељу дана рекли су јој:

— Кроз четрнаест дана доћи ће крај. Вама препуштамо одлуку: да ваш муж заврши живот у болници или код куће?

— Толико се пише о том новом апарату, вештачком бубрегу, господине професоре...

— Морали бисте да га сами купите, а цена му је веома висока, недоступна. Друго, ово није случај где би апарат помогао.

— А када бих ја жртвовала један свој бубрег?

Лекар је размишљао.

— Да сте близанци, или бар крвни сродници, ја бих покушао. Али, ваш му бубрег неће помоћи. Или можда највише неколико месеци. Операција би била у крајњој линији бескорисна, а веома је тешка и болна јер бисмо морали да оперишемо без наркозе.

— Покушајте, ипак, професоре. Ја сам спремна на жртву.

После саветовања специјалиста, понуда младе жене била је ипак прихваћена. Али, постојала је још једна препрека: и болесник је морао да пристане на операцију.

— Он неће пристати! — побунила се она. — Морамо му прећутати име даваоца и не смемо му рећи да је смрт неизбежна.

Операција је извршена. Изгледало је да је успела. То што му жена није долазила у посету болеснику су објаснили тиме што је сувише слаб и да лекар никог не пушта у његову собу.

Када су се обоје опоравили, млада жена је рекла професору.

— Желим да наше последње седмице, или месеце, проведемо на ривијери. Увек му је била жеља да види ривијеру. Ја ћу му је сад испунити иако ће то много стајати.

Било је то срећно доба. Он се уљуљкивао у снове о будућности, а она је уживала у његовој срећи.

Седам месеци после операције, пресађени бубрег је отказао. А већ после четири дана била је удовица. После погреба вратила се у свој родни Брисел и одмах се пријавила полицији изјављујући да је за последње две године проневерила 14.232 франка да би свом на смрт болесном мужу омогућила боравак на ривијери.

Процес је био кратак. Елза је све признала,

Пресуда: три године затвора.

— Не, та, већ ова врата — рекла је службеница и закључала за њом ћелију.

НА ОВОЈ СЛИЦИ ПРИКАЗАН ЈЕ ЛИСТЕР СА СВОЈИМ САРАДНИЦИМА ЗА ВРЕМЕ ЈЕДНЕ ОПЕРАЦИЈЕ У ВРЕМЕ КАД ЈЕ ПРЕДАВАО ХИРУРГИЈУ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У ГЛАЗГОВУ У ШКОТСКОЈ

ВЕЛИКИ ТРИЈУМФ ЏОЗЕФА ЛИСТЕРА

ЈОШ у прошлом веку људи су се јако плашили операција и то не само због неусавршених метода, него и због тога што је постојала велика опасност од компликација после операције.

На хиљаде људи умирало је од **„болничке гангрене“**. Ова болест је долазила од инфекције на подручју ране. Уколико је операција дуже трајала, утолико је постојала већа опасност да ће се гангрена појавити.

Покоји пут, чак и у најбољим болницама, од десет болесника који су претрпели ампутацију ноге или руке, шест је умирало од гангрене.

Са овим проблемом суочио се и млади Енглез Џозеф Листер 50-тих година прошлога века.

Пошто је постао члан Краљевског хируршког колеџа — био је најбољи студент у својој генерацији — Листер се ускоро ужасавао над великим процентом смртности од гангрене у болницама где је радио. Он је себи поставио у задатак да открије узрок болести и да је победи.

У то доба веровало се да се гангрена појављује зато што ваздух улази у рану. Листер је ускоро доказао да је то мишљење било погрешно.

Уз помоћ микроскопа, Листер је открио да болест проузрокују микроорганизми који се користе септичким условима да би напали изложена ткива. Али, једно је било познавање узрочника гангрене а друго проналажење оруђа за савлађивање болести. Ово друго било је далеко теже.

Фебруара 1860. године, када је имао 33 године, Листер је постављен за професора клиничке хирургије на универзитету у Глазгову у Шкотској. Већ на самом почетку, он је увео стандарде чистоће који су до тада били непознати у операционим салама.

Али упркос и најмарљивијег научног истраживања, Листер није могао да реши како да се победе клице гангрене.

Најзад се појавио зрачак светлости. Пошто је проучио рад француског биолога и физиолошког хемичара Луја Пастера, Листер је почео да експериментише карболском киселином као антисептиком, служећи се њеним својством сагоревања за заустављање напада гангрене.

Тачно пре сто година, он ју је испробао на људима. Први пут се послужио карболском киселином оперишући једног човека који је имао компликован прелом ноге. Човек је умро. Не губећи наду он је при следећој операцији коју је вршио над једним дечаком од једанаест година употребио антисептик и он је помогао. Листер је схватио да се налази на правом путу. Пре но што је његов метод могао да добије ширу употребу, антисептик је морао да се учини блажим. Листер је направио један блажи раствор и помоћу газе га држао на рани.

Године 1867. објавио је резултате својих експеримената у „Лансету“, водећем британском медицинском часопису и мада је његов рад у почетку наилазио на доста критике, хирурзи широм света усвојили су његов метод као велики напредак у борби за спасавање живота.

Време је доказало вредност његовог метода. Поразом овог страшног болничког убице отпочела је нова ера у хирургији.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Фред Астер се не повлачи

У СВОЈОЈ шездесет петој години степује брже од већине играча два пута млађих од њега. Не намерава да се одрекне играња док га ноге не издају.

Утицај Фреда Астера осећа се непрекидно од 1920. године у америчким музичким комедијама на сцени као и на филму. Његов танак глас више је допринео популаризовању многих шлагера од било ког певача сем Бинга Крозбија.

Многи играчи покушали су да копирају његов стил — смењивање брзог и лаганог ритма са једноставним комичним ефектима. Нико није достигао ону привидну лакоћу код компликованог рада ногу и апсолутну контролу читавог тела.

Са сестром Аделом почео је Фред Астер каријеру кад им је било седам, односно осам година. Десет година касније постали су познати водвиљски уметници и „звезде“ на Бродвеју.

Музику за његове комаде и филмове писали су најчувенији композитори Гершвин, Портер, Берлин и Керн. На филму је као партнерке имао најбоље играчице Џинџер Роџерс, Долорес Дел Рио, Елеонор Пауел, Риту Хејворт, Лесли Карон, Сид Черис, Одри Хепберн.

Укупан приход од тридесетак филмова, у којима је учествовао, достигао је рекордну цифру од 200 милиона долара, тако да је Фред Астер до данас најпопуларнији играч и певач у историји Холивуда.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

СТРАВИЧНА НОЋ НА СРЕДОЗЕМЉУ

Јединствен пример у историји поморских битака. Британска ескадра потопила комплетан немачи конвој са 4.000 немачких војника и официра

ЧИМ је примљена депеша обавештајне службе британског поморског адмиралитета да Немци припремају и поморски десант на Крит, британске поморске снаге у Александрији брзо су реаговале. Контраадмиралу Глејну наређено је да одмах исплови из луке.

Пучина Средоземног мора била је мирна и стакласта. Ноћ мркла и потпуно тамна, као да на овом огромном попришту све мирује. Контраадмирал Глејн стајао је на палуби свог командног брода и посматрао ову чудну и мирну ноћ. Његова ескадра је лагано пловила. Разарачи и крстарице остављали су за собом огромне пенушаве таласе, док су топови били просто начичкани по њиховим палубама. Само крстарице „Ајакс“ и „Дидо“ са својом артиљеријом представљале су права топовска острва.

Морнари су били на својим местима, поред топова и митраљеза, ту су се хранили и по сменама спавали. Бесконачна пучина у ратној ноћи постаје досадна. Ниједан зрачак светлости се не види на броду, чак су и светла у утроби брода пригушена. Очи радара будно колутају кроз ову помрчину и непрекидно трагају за непријатељем.

Нешто пред поноћ, 21. маја 1941. године ескадра контраадмирала Глејна приближавала се Криту са северозапада. У рану зору истог дана на Крит су се искрцали немачки падобранци и тамо се водила жестока борба. Храбри Новозеланђанин генерал Фрајбергер бранио је Крит. Он није ни знао да му Немци припремају ударац с леђа.

Узбуна у ескадри

Радарски екрани на крстарицама и разарачима били су празни. Контраадмирал је лагано пошао на своје командно место. Само што је бацио поглед на карту, преко звучника му се обрати први официр:

— Адмирале, приближавамо се некој пловној јединици! — и саопшти му координате које је радар открио.

— Можете ли их идентификовати?

— Сигурно је да наших нема овде, адмирале — одговори оперативни официр.

— Дајте узбуну ескадри!

Морнари и официри су већ били на својим борбеним местима. Топови су били напуњени још у Александрији. Лифтови натоварени муницијом кренули су из складишта у утроби бродова на палубе. Све је било спремно за неколико тренутака и само се очекивала команда за отварање ватре.

— Престројавање у врсту! — нареди адмирал и сви бродови повећаше брзину да би изашли из бразде и заузели борбени распоред.

Глејн је водио ескадру све опрезније. Приближавали су се непријатељу. На 18. миљи од Канеје појавио се непријатељ. Био је то велики немачки конвој, крцат војницима и ратним материјалом. На палубама су били тенкови, топови, камиони и експлозив. Испред конвоја су пловили брзи торпедни чамци, који су непрекидно контролисали пут и будно мотрили да се однекуд не појаве противнички бродови. Иако су према крстарицама „Дидо“ и „Ајаксу“ ови торпедни чамци личили на играчке, били су веома опасни.

Пред челичним грдосијама

Немачки конвој је пловио пуном брзином према обалама Крита. Одједном, један торпедни чамац у пуној вожњи исплови испред конвоја и примети крстарицу „Ајакс“. Истог тренутка је обавестио радио-путем команду конвоја. Немци су се одмах почели престројавати за одбрану, позивајући торпедне чамце да се припреме за напад. Били су запрепашћени изненадном појавом британске ескадре. Учинило им се да је изронила из мора тако да у први мах помислише да је подморница.

Огромна челична грдосија „Ајакс“, а мало касније и крстарица „Дидо“ дрско су се приближавале непријатељу. На бродовима немачког конвоја посаде су ужурбано трчале по палубама, док су бродови заузимали борбени распоред. Торпедни чамци да би омогућили конвоју да се среди пођоше на јуриш према британској ескадри.

Контраадмирал Глејн је оценио ситуацију и кад су брзи јуришни торпедни чамци излазили на борбено одстојање за лансирање торпеда, са крстарице „Ајакс“ севнуше снажни рефлектори. Торпедни чамци нашли су се у светлосном снопу. У истом тренутку кад су севнули рефлектори, са „Ајакса“ се проломише рафали аутоматских топова и торпедни чамци нестадоше са површине. Судбина торпедних чамаца који су били најсмелији у немачком конвоју била је запечаћена. Експлозија их је потпуно разнела.

Немачки контраадмирал који је посматрао крај торпедних чамаца, своје једине одбране, осећао је брзи крај. И немачки војници из конвоја нису имали никаквих изгледа да се спасу. Док су морнари ужурбано навлачили појасеве за спасавање, остали војници који су били припремљени за поморски десант на Крит, гледали су у очи смрти, која је ове ноћи била неизбежна.

Пакао на палубама конвоја

Британске крстарице и разарачи су се све смелије приближавали немачком конвоју. Ескадра се поново престроји и поче да залази у бок немачком конвоју. Снажни рефлектори се поново појавише и цео конвој се нађе у снопу светлости као усред дана. Топови крстарица и разарача укрстише ватру на немачке бродове. На палубама је био прави пакао. Челик је прштао на све стране.

Немачки теретни брод који је био натоварен тенковима, за неколико секунди добио је десетак директних погодака у бок и командни мост. Под страшним притиском воде која је продирала у унутрашњост брода, почео се нагињати. Чула се заглушујућа ломљава челика. Тенкови су кидали челичну ужад којима су били учвршћени за палубе и стрмоглавили се у воду. За собом су повукли стотине немачких војника.

Британски разачари и крстарице бесомучно су сипали топовску ватру на конвој. Остали торпедни чамци који су покушали да избаце торпеда и да спрече катастрофу, брзо су нестали у таласима Средоземног мора. Бродови са топовима су тонули уз вриску војника. Малокалибарска артиљерија и митраљези британске ескадре брисали су све са палубе немачких бродова.

Један немачки брод натоварен војницима добио је погодак у крмни део и неколико погодака у бок, а затим су избили снажни пожари. Брод са немачким војницима био је запаљен. Војници су бежали с једног краја брода на други, тражећи заклоне од ватре и топова, док су многи покушали да нађу спас у хладној морској води.

Никакве наде није било за спасавање. Немачке трупе које су пошле на Крит никада нису тамо стигле. Крај ове драме био је најстрашнији. Један брод из конвоја, који је био крцат експлозивом био је погођен топовском гранатом тешког калибра. Експлозија брода је тако снажно одјекнула, да је брод био раскомадан и истог тренутка је нестао. Пламен је лизнуо високо у небо, док су усијани комади челика падали на читаву миљу унаоколо. Био је то страшан ватромет. Теретни брод са камионима који се налазио у његовој непосредној близини нестао је са пучине.

За пола часа ураганске топовске ватре британских крстарица и разарача немачки конвој је престао да постоји. Комади дрвета пливали су на овом месту, као једини сведоци да је постојао немачки конвој војника, челика и експлозива. Пре ове страховите експлозије преко две хиљаде немачких војника и морнара пливало је на узбурканој пучини, тражећи спаса на даскама и дрвеним предметима. После експлозије није се видео ниједан војник. Водени талас висине скоро десет метара налетео је као ураган и снажним ударом збрисао све са пучине. Преко 4.000 војника нашло је смрт у Средоземном мору.

Крстарице „Ајакс“ и „Дидо“ угасиле су своје рефлекторе и кад су светлосни снопови ишчезли, пучина је опет била мирна. Британска ескадра се враћала према Александрији. Немачке поморске снаге претрпеле су велике губитке. Да контраадмирал Глејн није добио битку у овом сусрету са немачким конвојем, битка за Крит не би сигурно трајала дванаест дана, колико су издржале британске и грчке јединице, Немци не би изгубили 6.000 падобранаца, колико их је коштала критска операција, а браниоци Крита сигурно не би стигли до Александрије истим овим бродовима контраадмирала Глејна.

ХРАБРИ ЛОВАЦ

Човек по имену Сејду живео је у селу Голо. Сваки пут када би мушкарци из села ишли у лов и враћали се с уловљеном дивљачи, Сејду је говорио жени:

— Ја сам најхрабрији међу ловцима. Сам самцит борио сам се с леопардом и ловио слона. Ишао сам смело напред и лав је преда мном бежао. Ја сам најхрабрији међу ловцима.

Његова жена Лали би одговорила:

— Зар једини ти доносиш кући месо?

Сејду је говорио:

— Други просто имају среће.

Једном је неколико сеоских жена одлучило да пође на неку сахрану у суседно село. Али, мушкарци су радили на њивама и нису могли да оставе посао. Лади је казала женама:

— Мој муж је најхрабрији. Он ће нас провести кроз шуму.

Отишла је мужу и казала:

— Жене се спремају на сахрану и моле те да их проведеш кроз шуму. Пристајеш ли?

Сејду одговори:

— Кад је потребна срчаност, људи се питају: „Где је Сејду?“ Пристајем.

Узео је копље и пошао са женама кроз шуму.

У шуми су били ратници једног другог племена. Ловили су. Угледавши Сејдуа са женама, рекоше:

— Погледајте га како корача, као петао. Хајде да га мало уплашимо.

И ловци су искочили из грмља. Сејду је дрекнуо:

— Опкољени смо! Пењите се на дрвеће.

Жене су потрчале према дрвећу. Сејду заједно с њима. Али су их ловци, који су били сакривени иза дрвећа, све похватали.

Предводник ловаца запитао је Сејдуову жену:

— Како се зовеш?

Одговорила је:

— Лади.

— У нашем племену такође постоји једна жена тог имена. Нећемо ти учинити никакво зло кад се зовеш Лади.

Видевши да је добро ако имаш име Лади, и друга жена је одговорила:

— И ја се зовем Лади.

Предводник ловаца рече:

— Лепо име. Нећемо ти учинити ништа нажао.

Питао је редом све жене и све су одговарале: „Име ми је Лади“.

Затим се ловац обратио Сејдуу:

— Све жене твог села носе име Лади. Чудан обичај. У нашем селу жене имају различита имена. А ти, петлићу, ти што водиш јато кокошака, како се ти зовеш?

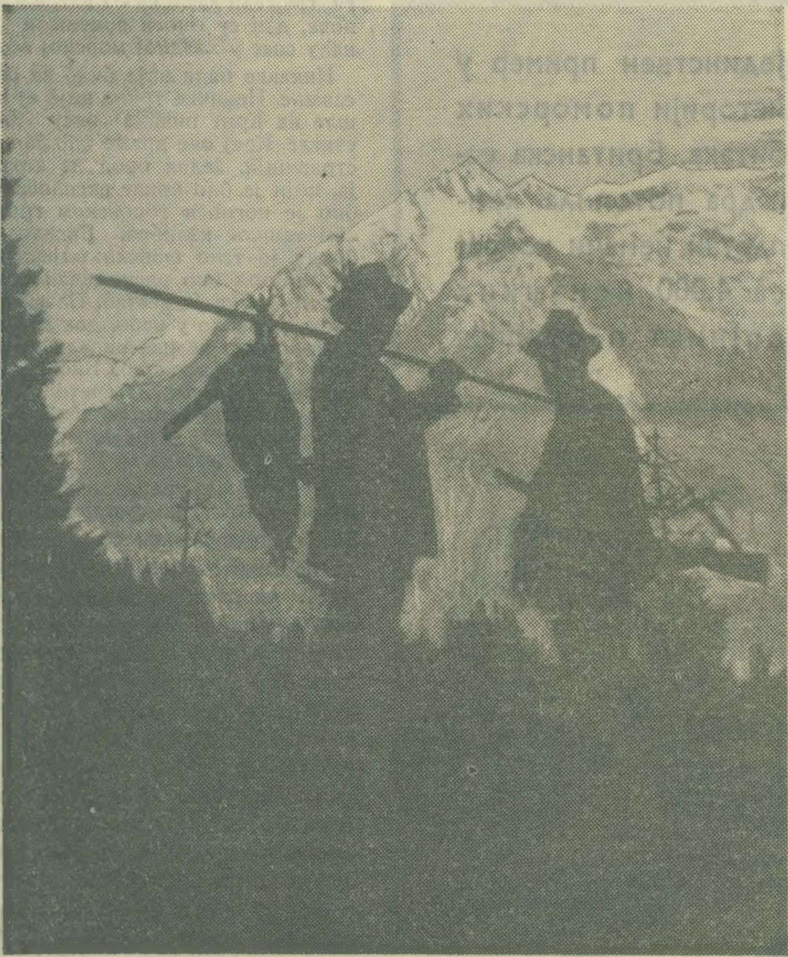
— Мене — рече Сејду — мене такође зову Лади.

Ратници су прснули у смех. Насмејале су се и жене из села Голо.

Ловци су их све пустили. Сејду је са женом отишао на сахрану, а затим су се вратили у своје село. Када су стигли у Голо, сви су се стали смејати Сејдуу. Уместо да га зову његовим именом, сада су га сви звали именом његове жене Лади. Сејду је отишао право кући и затворио врата. Најзад је — јер су се подсмеси чули и кроз затворена врата — послао своју жену да каже свима:

— Сејду признаје да није најхрабрији у селу.

Људи из села Голо ипак нису престали да се подсмевају хвалисавом Сејдуу.

АЛПСКИ ТЕТРЕБ

велики ловачки трофеј

Птица која „има око у сваком перу". Један пуцањ — 125 долара

МЕЂУ европским ловцима каже се да ловачки докторат може имати само онај ко успе да убије аустријског тетреба са врхова Алпа. Многи ловци проводе читаве недеље пентрајући се по планинским гребенима Алпа на висини од 2.000 до 3.000 метара, а ипак се враћају празних руку и празног џепа. За ову птицу ловци кажу да има око у сваком перу и да јој је немогуће прићи.

Пошто је то врло ретка птица тешко се добија дозвола за лов на њу. До сада није познато да се иједан ловац могао похвалити да је убио две од ових врло ретких и лепих птица, које живе на граници где престају шуме а почињу планински врхови снегом покривени. Ту тетреб живи и храни се семеном, инсектима и купинама.

Одрасли мужјак тежак је око 7 килограма а дуг око 80 сантиметара. Реп, који има око 18 пера, дуг је око 30 сантиметара. Распон крила иде до 120 сантиметара. Глава и леђа мужјака су црноплави са белим тачкама на раменима. Врат је металносив и прелази у сјајноплаво на врху главе. Око очију је црвен а груди су му такође сјајноплаве.

Раније је био распрострањен по целој Европи а сада је то врло ретка птица захваљујући свом изванредно лепом перју које су ловци одувек желели. У Енглеској је скоро потпуно истребљен док се у Скандинавији ретко виђа. Неколико пута су вршени покушаји да се ова ретка птица пребаци у Сједињене Државе али сви напори остали су узалудни. Клима им није пријала и сви су угинули после неколико година.

По оцени стручњака сматра се да данас има још око 8.000 ових ретких птица од којих три четвртине живе у Аустрији и на Шварцвалду у јужној Немачкој док остале живе у Скандинавији. Зато није чудо што се тако тешко добија дозвола за лов на њих.

Стручњаци тврде да тако мали број птица није толико резултат лова колико — цивилизације! Наиме, ове птице не воле друштво људи и свуда тамо где се они појаве тетреб нестаје. Свакако их та недружељубивост погађа највише зими кад тешко долазе до хране. Чак ни тада они не силазе у ниже пределе да се послуже храном коју људи остављају птицама и животињама.

Лов на тетреба цени се као лов на крупну дивљач а стаје далеко више него лов на медведе, дивље свиње или црвене јелене којих има нарочито у Југославији и неким другим средњоевропским земљама.

Дуга је листа оних који чекају на дозволу за учествовање у лову на ову скупоцену птицу упркос цене од 125 долара, која се наплаћује макар ловац само испалио хитац из пушке. Другим речима, није важно да ли је ловац гађао тетреба па промашио или случајно опалио из пушке, или чак пуцао на неку другу дивљач, рачуна се да је искористио своје право. Зато сваки ловац добро пази да пуца само насигурно. Сто двадесет пет долара се плаћа само за дозволу док са разним другим таксама и опремом цифра прелази суму од 200 долара.

Најбоље време за лов на тетреба је месец април, када траје парење. Онда им се може лакше прићи, јер су мање опрезни. Природа се зато постарала да парење код тетреба траје само 7 до 10 дана. У случају да пролеће закасни, време парења се одлаже за мај.

Сматра се да није спортски убити тетреба на дрвету где се задржава највише за време сезоне парења када изводи читав ритуал пуштајући чудне крике. Ови ритуали се понављају у једнаким размацима и са потпуно истим покретима, па је птица добила на немачком име Ауерхун што значи птица сат.

За време парења мужјак је потпуно „слеп и глув" за све оно што се дешава око њега. Ловци тврде да га чак ни пуцањ пушке не може да пробуди из љубавног заноса док је иначе тако опрезан да чује ход и највештијег ловца на преко 200 метара удаљености или кршење неке гранчице. Срећом тај занос не траје дуго, можда само по неколико секунди у више наврата. И овде се природа постарала да заштити ову ретку птицу: љубавни ритуали дешавају се само у зору и зато ловац мора или добро да порани или да преноћи у шуми да би имао прилику да ужива у тој љубавној сцени уколико је ноћ светла.

Нема тог ловца, ма како он био славан, који је у стању да убије ову невероватно опрезну птицу без помоћи аустријских ловаца или чувара шума који знају пределе где је најлакше доћи до ових птица као и путеве којима се треба пети да птица не примети то прикрадање много раније него што јој се приђе на пушкомет.

Мада је лов на алпијског тетреба врло скуп и изискује много напора има ловаца који су више пута покушали и жртвовали по недељу-две дана да би дошли до трофеја који би им дао право на „докторску диплому међу ловцима".

Дошли су ударници

ПРОШЛО је двадесет дана како је ударна бригада Фрање Огулинца „Сеље" извршила диверзију на прузи Загреб — Карловац. Пруга је разорена на више места у дужини од преко 20 километара и тако онеспособљена за један дужи период времена.

После ове акције бригада се одмарала. Сви борци и старешине били су пуни полета и оптимизма... У таквом расположењу чекало се само наређење за нову акцију.

Разрушена пруга присилила је Павелића да из Немачке — Штокерауа довуче своју најелитнију јединицу, која је имала задатак да обезбеђује пругу на том угроженом подручју. Била је ту и школска ударна бојна, која се сместила у селу Бабићи недалеко од саме железничке станице Хорвати.

Истог дана — чим је бојна стигла у село и сместила се у неколико сеоских кућа, њихов командант — бојник написао је писмо за команданта ударне бригане Фрање Огулинца „Сеље" и послао по својој делегацији, од три подофицира, да га лично уруче команданту бригаде.

Око 9 часова пре подне, делегација се са белим заставицама упутила према положајима, где се налазила бригада. Прва партизанска патрола на коју су наишли зауставила их је и спровела у штаб бригаде.

Писмо, које су уручили команданту бригаде, гласило је:

„Команданту ударне бригаде Фрање Огулинца „Сеље" — Положај. Част ми је обавестити вас да се у селу Бабићи — крај Хорвата налази I школска ударна бојна. Будући да је и ваша бригада ударна, то желим да се наше снаге огледају што пре на бојном пољу. Дођите нам у посету, ако сте заиста ударници. За дом спремни! Бабићи 16. 12. 1944. год. Потпис: Бојник I школске ударне бојне".

Прочитавши наглас, пред целим штабом, писмо, командант бригаде друг М. Тољагић био је веома хладан. Ипак, оваква дрскост Павелићевог бојника толико га је орасположила да је одмах одговорио на изазов и свој одговор послао по бојниковим „ударницима".

„Господину бојнику I школске ударне бојне — Павелићеве НДХ — Бабићи-Хорвати. Сељаци смо. Ударници смо. Доћи ћемо. Смрт фашизму — Слобода народу!

Положај, 16. 12. 1944. године.

Потпис: Командант ударне бригаде Ф. О. „Сеље"

Још истог дана у штабу бригаде, односно 34. ударне дивизије донета је одлука да се I школска ударна бојна — Павелићеве НДХ одмах нападне — ноћу. „Сељина" бригада добила је задатак — уништити и заробити непријатеља. Карловачка и Жумберачка бригада, које су се налазиле на подручју Покупља, имале су задатак да осигуравају бокове „Сељине" бригаде при нападу.

Чим се пронела вест да се иде на Бабиће, борци су почели да се припремају. Вршена су престројавања и покрети. Непријатељ се није надао да ће се „Сељини" ударници тако брзо одазвати.

Тачно у 12 часова ноћу отпочела је јака минобацачка припрема, а затим и јуриш. За свега десет минута борбе непријатељ је био потпуно уништен. Убијено је 153, а заробљено 205 непријатељских војника. Заплењено је 5 тешких и 20 лаких бацача, 15 тешких и 30 лаких митраљеза и неколико стотина пушака, шмајсера и пиштоља. Поред тога у руке бригаде пало је неколико вагона одеће, обуће и намирница, које је непријатељ довукао за божићне празнике.

Међу погинулим налазио се бојник I школске ударне бојне. Тако је он завршио своју ударничку славу, а са њим и сви његови ударници. А оно „За дом спремни", претворило се у „Смрт фашизму!"

ВЕНЧАЊЕ С ДРВЕТОМ

Напред иду свирачи. Нарумењена, обореног погледа, корача десетогодишња „невеста" озбиљна и препуна осећања сопствене важности. Живописно одело, због којег су родитељи морали много чега да се лише, и украси позајмљени од свештеника учинили су од ње малу лепотицу из бајке. Иза ње иду сродници. Поворку завршавају радозналци.

Свечана поворка зауставља се пред „младожењом". То је дрво с којим ће девојчица да ступи у симболични брак. Церемонија склапања брака почиње приношењем жртве: невеста ставља испод дрвета жртвене плодове а затим се, клечећи, клања свом „господару" и с поштовањем целива кору стабла.

„Венчање с дрветом" древни је народни обичај Непалаца. У Непалу је све донедавно жена сматрана мужевљевим власништвом. Ако би он умро, удовицу су све до пре неколико векова спаљивали на ломачи заједно с његовим телом. Временом је овај обичај био замењен симболичним ритуалом: девојчице су још пре ступања у прави брак венчавали с дрветом. Сада, у случају да муж умре, удовици више није претила ломача јер је она била не само удовица, већ и супруга „живог и здравог" дрвета.

Догодило се у...

...Холивуду. Из досад непознатих разлога, холивудска омладина увела је нову моду: од поноћи сви иду босоноги а ципеле носе обешене о врат.

...Њу Џерсију. Пријатан мирис запљуснуо би све пролазнике када би улицом прошао један аутобус. Транспортно предузеће којем аутобус припада покушало је, наиме, да додавањем неке мирисне супстанце погонском гориву, учини испусне гасове подношљивијим.

...Лос Анђелесу. Пошто многе девојке имају у родитељским кућама сопствене телефоне, једна фирма дошла је на идеју да за њих направи комфорне кућне телефонске говорнице са удобним наслоњачама, зидовима по којима се може писати а који гарантовано не пропуштају звук.

...Квинсленду: Изузетно јаке жеге прошлог лета проузроковале су у једној радњи за продају боја и лакова необичну незгоду. Са неколико десетина металних кутија одлетели су, уз страховит прасак, поклопци а боја из њих попрскала је све у радњи.

ЗАБАВНИКОВ МАГАЗИН

100 дана без воде

У пустињским областима на југозападу Северне Америке живи необична зверка — пустињска веверица. Ова веома живахна и хитра животиња може да издржи без воде 100 дана. Чак и камила која може, као што је познато, да живи без воде 30 дана, далеко заостаје иза ове зверчице. Научници покушавају да објасне на који је начин ова животиња успела да се толико прилагоди суши.

СПОМЕНИК ХРАБРИМА

Лов на китове одувек је сматран опасним занимањем. На трошним чамцима ловци на китове примичу се морском џину. Замах руке — и харпун лети право у кита. Веслачи полегну по веслима трудећи се да избегну страховите ударце репом рањене животиње. Јер, колико су пута после завршеног „двобоја" на таласима остали само комади разбијене барке док је према хоризонту нестајао кит с харпуном у телу.

Међу ловцима на китове нарочито су били познати Норвежани. Житељи града Сандефјорда, потомци храбрих ловаца на морске џинове, одлучили су да овековече успомену на ловце на китове који су изгубили животе на мору. Године 1960, норвешки вајар Кнут Стилн израдио је споменик храбрим ловцима: на врху таласа чамац, а на његовом прамцу у свој својој висини стоји ловац с подигнутим харпуном...

Уређује Паја Патак

Зна да чува тајну

Паја Патак и његова два пријатеља нешто поверљиво разговарају. Пата с времена на време провири не би ли дознала о чему разговарају. Најзад, нестрпљива, издвоји Пају из друштва да би га упитала о чему се ради.

— Знаш ли да чуваш тајну? — упита је Паја.

— Како да не — сва озарена одговори Пата.

— Е, знам и ја — рече јој Паја и врати се пријатељима.

Светлећи црви

Паја Патак отишао на ноћно пецање. После извесног времена приђе му један човек који је посматрао шта он ради и упита:

— Како то пецате ноћу?

— Употребљавам светлеће црве — одговори му Паја.

Пуна им уста воде

Чико Шиљо, — пита Гаја — због чега рибе не говоре?

— Е, и то ми је неко питање, љутну се Шиља — па зар би ти могао да говориш са устима пуним воде?

Код фризера

Шиља отишао фризеру да се подшиша.

— Ви носите раздељак — пита га фризер.

— Да.

— На страну?

— Ма не, на глави!

Одмах се види

Показујући једну слику коју је насликала Мини, Мики поносито објашњава својим мало збуњеним гостима, међу којима је и Шиља:

— Знате, Мини је учила сликарство у иностранству.

— Ах, то онда објашњава све — са олакшањем узвикну Шиља. — Јер овакав залазак сунца никад нисам видео у нашој земљи.

Ништа од пута

Мали Мића, који тек што је отпратио Микија, стоји са Мини на перону. Изненада, угледао је како један воз улази на тај исти колосек.

— Погледај ,тета Мини, воз се враћа. Мора да је ујка Мики нешто заборавио.

Познаје их

— Ово је одлична машина за прање рубља — покушава један трговац да намами Пату. — Потпуно је аутоматска. Њу може да укључи чак и дете...

— О, не, хвала — брзо му одговори Пата сетивши се у том тренутку Пајиних сестрића који јој често долазе у посету. — Кад је тако, не купујем. Није она за моје прилике.

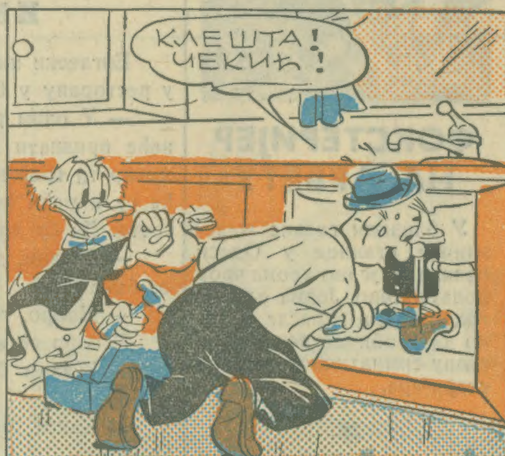

ПРЕРИЈА

по роману Ф. Купера

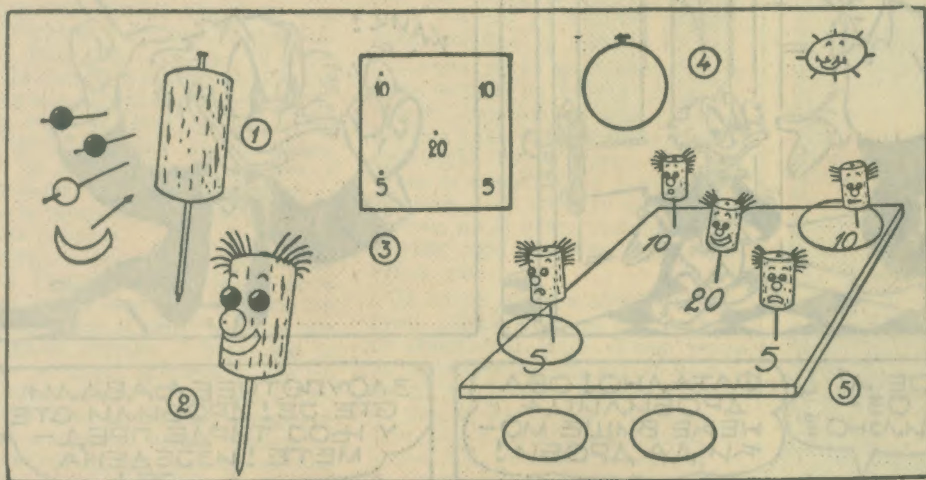

НАПРАВИ САМ

ИГРА ВЕШТИНЕ

Украсите пет запушача од плуте како се то види на слици 1. Две црне перлице учвршћене помоћу чиода представљају очи а велика бела перла прикачена на исти начин — нос. Уста начините од комадића папира, косу од неколико комадића вате залепљених на запушачу — и главе ових симпатичних фигурица су готове (сл. 2). На четвртасту дрвену плочу са странама од 25 сантиметара, учврстите запушаче-фигурице, кроз које сте пре тога заболи дуже тање ексере (сл. 2 и 3). Запишите на плочи тушем испред сваке фигурице бројеве као што видите на слици 3 и 5 а затим направите десетак алкица од тање жице, пречника 8 до 10 сантиметара (сл 4) чије ћете крајеве уврнути да се не бисте о њих повредили.

Сад имате све што је потребно за игру у коју можете позвати браћу и сестре, или пријатеље. Плочу са фигурицама поставите на земљу или сто на око 2 метра од играча. Свако од играча баца алкицу и покушава да је намакне око врата сваке фигурице. После игре збрајају се поени и онај играч који има највише поена добио је игру.

НАЈВЕЋИ ЗБИР

На слици се налазе четири карте са цифрама. Која од ових карата има највећи збир цифара:

Пазите, у овој игри не налази се цифра 9. Одговор: карта чији збир износи 153; а: 146; б, г: 133; в. 149.

ФОКСТЕРИЈЕР НА ДРВЕТУ

У близини главне железничке станице у Одеси налази се једно веома чворновато дрво. Једна од његових грана израсла је тако да необично подсећа на главу симпатичног пса фокстеријера.

Нови синетички материјал

Савитљив и гладак на додир — то су карактеристике једног новог материјала сличног папиру који у односу на њега има многобројне предности: отпоран је на влагу и на прљање. Предмети направљени од њега, као на пример карте, пасоши, свеске и друго, и ако упадну у воду, после краћег сушења изгледају као и пре „купања". Овај „папир" не жути, неосетљив је на промене у температури и савијање, а отпоран је чак и на најјаче хемикалије.

★ АНЕГДОТЕ ★

ЛИРА ВИШЕ

После Вердијеве смрти (1813-1901) управа миланске Скале позове Артура Тосканинија (1867-1957) и Пјетра Маскањија (1863-1945) да диригују на једном концерту чији је приход био намењен зидању споменика посвећеног Вердију.

Маскањи, који се није слагао са Тосканинијем, пристаде да учествује под условом да прими макар једну лиру више од свог колеге. Директор Скале се сагласи и, пошто се Тосканини одрекао хонорара, после концерта исплати Маскањију — једну лиру.

ИМА И НЕМОГУЋЕГ

Енглески писац Стивенсон (1850-1894) нађе се једног дана у ресторану у Сан Франциску са једним пријатељем.

— У овом ресторану — рече Стивенсон — келнер никад неће признати да нечег нема. Примиће твоју наруџбину, па макар ти тражио комад Месеца. После краћег времена вратиће се и рећи ће ти да је управо пре тебе послужио једног госта. Да би доказао то што тврди писац позва келнера:

— Молим, две порције прженог Левиатана (чудовиште из библије).

— Добро, господине, одмах.

Ускоро се келнер врати и рече:

— Жалим бескрајно, господине, али немамо више Левиатана.

— Како? Левиатана немате, упита га писац тобож зачуђено!

На то му се келнер још више приближи и прошапута на уво:

— Право да вам кажем имамо га још мало, али није баш најсвежији.

ДОБРО ПОРЕЂЕЊЕ

У једном од филмских атељеа седела је стара немачка глумица Адела Сандрок и прекорно одмахивала главом посматрајући како се једна почетница шепури као да је нико мање до Грета Гарбо. Најзад је стара глумица проговорила својим меким алтом:

— Кад гледам једно овакво створење убеђено у своју важност и величину, морам да се сетим муве која је седећи на крову омнибуса погледала уназад и ускликнула: „Погледајте колико сам прашине узвитлала!".

Ripley's Веровали или не!

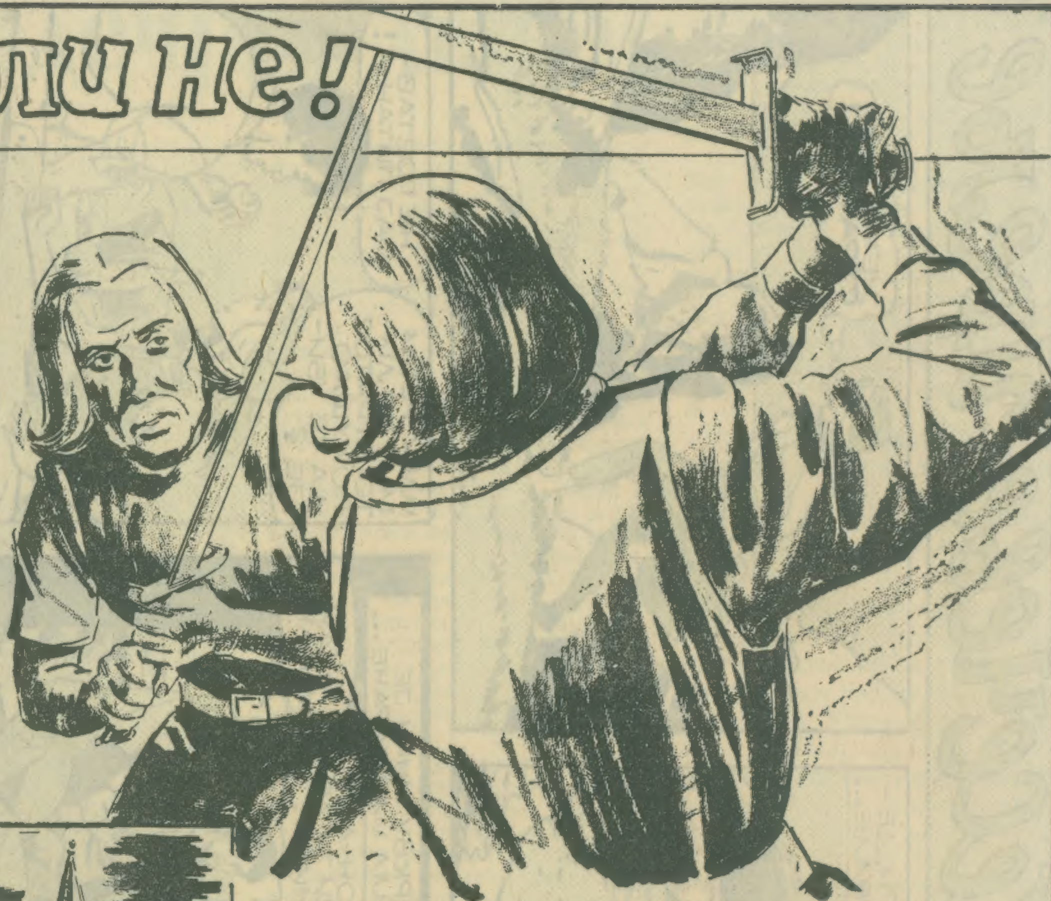
ИНДИЈСКИ ВЛАДАР **АСОКА**
СКУПИО ЈЕ ПЕПЕО ЗА КОЈИ ЈЕ СМАТРАО ДА ЈЕ БУДИН, И ЗА СВАКУ ЧЕСТИЦУ ПЕПЕЛА САГРАДИО ХРАМ — УКУПНО
84 000 ХРАМОВА

РУЖУ
СА ЦРВЕНИМ ЛИШЋЕМ ОДГАЈИО ЈЕ ФРЕНК ЏОЗЕФ ИЗ ЈУНИОН СИТИЈА /САД/

У 19 ВЕКУ ЖЕНЕ У ЕНГЛЕСКОЈ НОСИЛЕ СУ ЛЕТЊЕ ХАЉИНЕ У **ЧИЈИМ СУ СЕ ШАРАМА КРИЛИ ПРОФИЛИ КРАЉИЦЕ ВИКТОРИЈЕ И ПРИНЦА АЛБЕРТА**

ЦРКВА У ЛОШУ /ФРАНЦУСКА/ САГРАЂЕНА ЈЕ БЕЗ ИЈЕДНЕ ХОРИЗОНТАЛНЕ ЛИНИЈЕ ПО ИЗРИЧИТОМ ЗАХТЕВУ ЊЕНОГ КТИТОРА

НАЈБЕСМИСЛЕНИЈИ ДВОБОЈ У ИСТОРИЈИ!

БОДО ФОН **ЕГИСХАЈМ** И **РУДОЛФ ЛОСТИР** ВИТЕЗОВИ У СЛУЖБИ НЕМАЧКОГ ЦАРА ЗИГМУНДА, ПОСВАЂАЛИ СУ СЕ 1425 ГОДИНЕ ОКО НАКЛОНОСТИ ЈЕДНЕ ДЕВОЈКЕ — **АЛИ ИМ ЈЕ ЦАР НАРЕДИО ДА СВОЈ ДВОБОЈ ОДЛОЖЕ ЗА 70 ГОДИНА!**

ДВОБОЈ ЈЕ ОДРЖАН 1495. ГОДИНЕ И У ЊЕМУ СУ РАЊЕНА ОБА ВИТЕЗА, — **ТАДА ВЕЋ СТАРЦИ ОД ПО 94 ГОДИНЕ!**

ЈЕДАН **ТУЉАН**
ВИЂЕН 1954 ГОДИНЕ КРАЈ СЦИЛИЈСКИХ ОСТРВА /ЕНГЛЕСКА/ НОСИО ЈЕ КАО „ОГРЛИЦУ" **АУТОМОБИЛСКУ ГУМУ**

ПРЕМА РОМАНУ **В. ИГОА**

ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

Дрвеће у зимском сну

Угледајући се на један амерички пример, власник расадника из Шлезвиг-Холштајна у Немачкој решио је да сачува младице стављајући их преко зиме у ледене собе. Добијени резултати су изванредни. У току вештачке хибернације на сталној температури од најмање —5° Ц биљке се претварају после два три дана у компактну масу потпуно смрзнуту. После оваквог начина конзервирања младе биљке се боље развијају од оних које нису биле замрзнуте. Било би погрешно веровати да само четинари, мало осетљиви на хладноћу, једини подносе ову врсту конзервирања. Храстови, букве, багремови и брестови такође су без икакве озледе поднели овај опит.

Марке рекордери

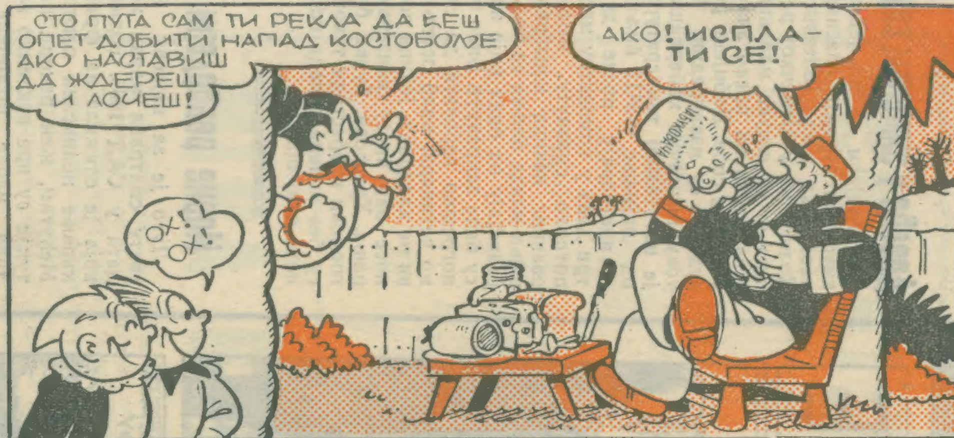
Дуго је за највећу на свету сматрана марка издата у САД 1866. године која је служила за франкирање новинских пакета. Међутим, њен рекорд потукле су пре неколико година марке штампане у СССР и Пољској. Совјети су у част космонаута 1962. године издали марку величине 150 × 70 милиметара, а Пољаци 1960. године марку нешто мањих размера: 85 × 105 милиметара.

Опет хркачи на реду

Најновији амерички проналазак под именом „Окрени се, драги!" намењен је оним брачним партнерима који хрчу. Он звижди и на најмање хркање и својим звиждуком буди хркача.

БИМ И БУМ

by JOE MUSIAL

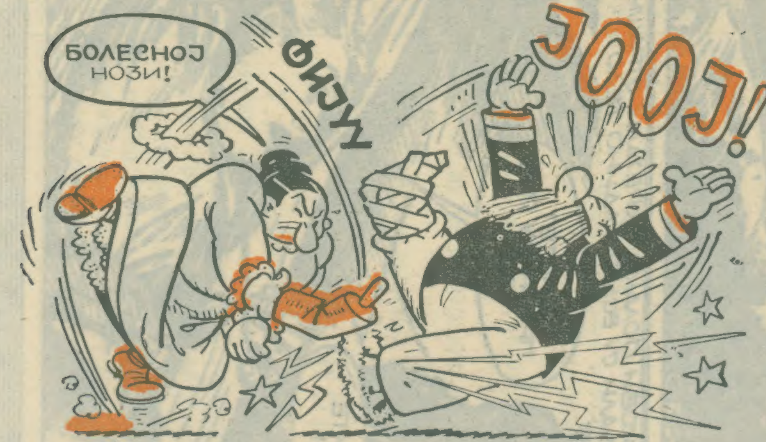

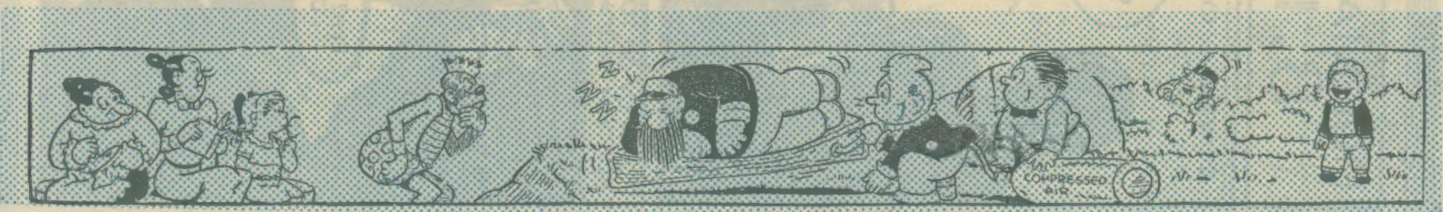

WALT DISNEY Месечеве преље

Орсон Велс — див са дечјим лицем

За Орсона Велса кажу да је прави вулкан који је сипао ватру још док је био мали дечак.

Са три године захтевао је да му читају Шекспирове сонете.

Са пет година његова лектира је био Оскар Вајлд.

Са седам година знао је напамет „Краља Лира“.

Са осам година написао је историју драмске уметности.

Са дванаест година научио је кинески.

Са петнаест година иселио се у Ирску, тамо се представио као велики амерички глумац и био ангажован у Даблину.

Епохално дело које је требало да крунише овакав развитак — изостало је. Ово су америчке новине покушале да протумаче оценама као „Орсон Велс је геније без талента“ и „Остарело чудо од детета“, „Дон Кихот који жели да лети у облаке, али га терет његовог тешког тела притискује земљи и чини од њега Санчо Пансу“. Једна још јаснија карактеристика каже: „Довољан нам је један Орсон Велс; два Орсона Велса значила би крај цивилизацији, десет Орсона Велса изазвали би пропаст света“.

Орсон Велс рођен је 6. маја 1915. у Кеноши, селу у близини Чикага. Растао је као мали дивљак. Орсон је још у детињству организовао свој живот онако како се њему свиђало. У својој младости није упадао у очи, а ако јесте онда увек у негативном смислу.

Новцем који је зарађивао у Даблину као глумац путовао је по свету, стигао у Африку, умало није умро од жеђи у пустињи, појавио се у Њујорку и лутао по крчмама вечито жедан. Кад је напунио двадесет година, постао је директор чувеног Меркјури државног театра и једио публику својим инсценацијама класичних комада. Тада је дошло вече 30. октобра 1938.

ОРСОН ВЕЛС КАО „ТРЕЋИ ЧОВЕК“

У студију њујоршке радио-станице Колумбија Бродкастинг седео је у столици за љуљање један млад човек и одатле дириговао извођењем радио-игре коју је сам измислио. Прво је одјекнуло неколико тонова Б-мол концерта Чајковског. Изненада је музика престала и чуле су се речи: „Слушаоци и слушатељке“... Човек у столици за љуљање објавио је радио игру али од онога што је затим рекао људи уз радио-апарате остали су ужаснути. Објављено је да се на Земљу спустила армија Марсоваца: „Ванземаљска ескадра спустила се у Њу Џерси...“ Музика је почела да свира па опет престала. „Сада је већ опкољен Њујорк, језива бића заузимају град“.

Радио-игра још није завршена а већ је завладао хаос. Наступила је масовна паника, милиони Американаца побегли су из својих кућа. Било је нервних шокова, саобраћајних несрећа, раних порођаја, самоубистава. Хистерија је беснела земљом. Завршетак: беспримеран скандал. Али, Орсон Велс, иницијатор страшне игре постао је славан. Било је људи који су овај комад о Марсовцима сматрали за мајсторско дело, а било их је који су тражили да се Орсон Велс затвори. Без сумње то што се десило није било весело али резултат је био да се цео свет смејао што је овако насамарен. Смејали су се и филмски људи у Холивуду и одмах помислили: овога човека морамо имати!

Тај човек није додуше ни слутио како ће страшан ефекат изазвати његова емисија али је разумео да од тога може имати користи. Позван је у Холивуд.

Његов први филм „Грађанин Кен“ почео је скандалом. Амерички краљ новина Херст сматрао је да је имитиран и тврдио да је на филму на увредљив начин приказана историја његовог живота. Херстов протест само је направио рекламу за филм. Филмски људи су ликовали — али прерано. Финансијски успех није одговарао великој галами која му је претходила.

Орсон Велс је мирно и даље снимао. Сматрао је да је геније. Али генија који не доноси новац Холивуд не признаје а после филма „Дама из Шангаја“ чаша се препунила.

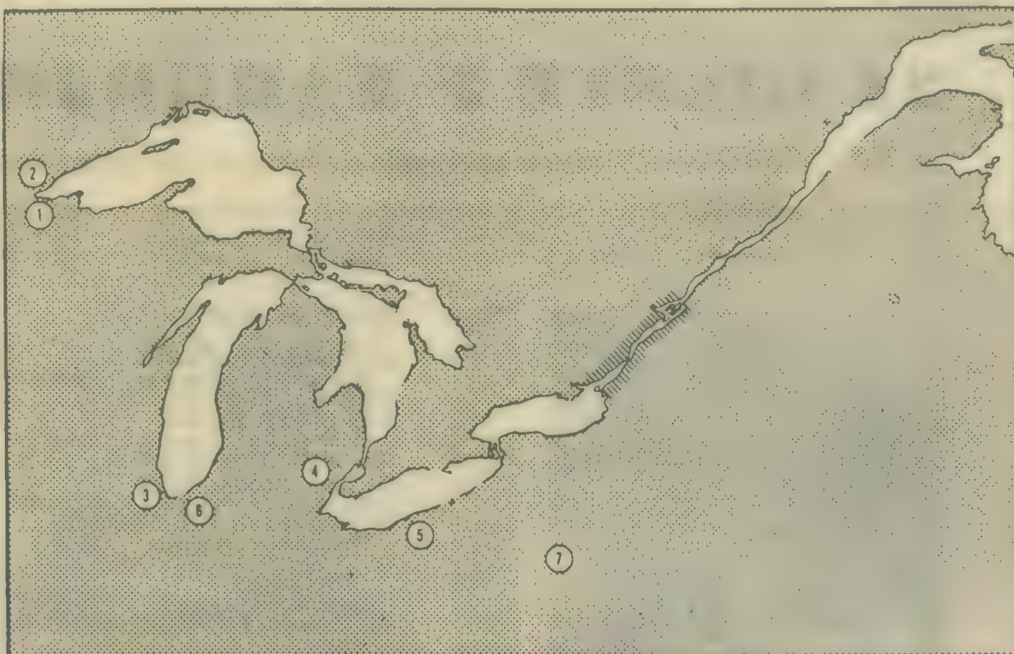
Орсон Велс је замољен да се што је могућно пре врати на Бродвеј одакле је и дошао или да почаствује Европу својим присуством. У Холивуду није било места за њега.

Ово изгнанство трајало је седам година и за то време је Орсон Велс и другде дао повода да се о њему говори: својим извођењем Шекспира, на пример „Магбета“ у коме су све улоге играли црнци — али и својим аферама.

Често му се дешавало да остане без новца. Онда би снимио на брзину филм и управо ти филмови били су његови највећи успеси. Он остаје оно што је одувек био: чудо од детета о коме је Кокто рекао: „Див са дечјим лицем, дрво пуно сенки, пас који се отргао са ланца и отишао да спава у леју са цвећем.“

ВЕЛИКА ЈЕЗЕРА

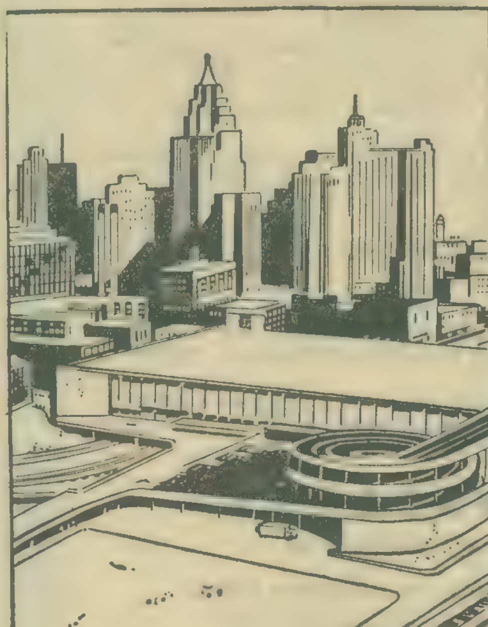

Пут Сент Лоренс, по коме је и читав пројект добио име, завршен је 1959. године. Велики прекоокеански бродови су отада могли да плове уз реку а затим и даље на запад до дубоко у територију САД. То је знатно појевтинило транспорт из Великих језера са земљама с друге стране океана.

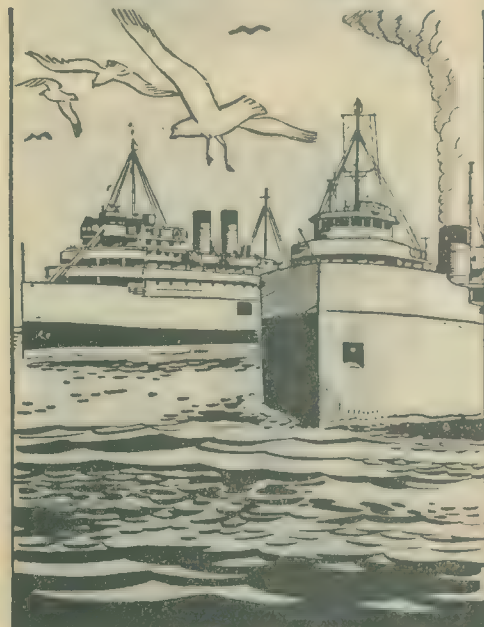
На мапи се види цела пространа област Великих језера као и нови пут Сент Лоренс. Делом завршеним 1959. године (осенчен) пролазе сада и велики путнички и теретни бродови до Великих језера. Овај део дугачак преко 290 километара пружа се од језера Онтарио до Монтреала у Канади.

Бројеви на мапи означавају: 1) Богата налазишта гвоздене руде; 2) Дулут, велика лука у држави Минесоти; 3) Чикаго у држави Илиноис на истоименој реци; 4) Детроит у Мичигену — центар индустрије аутомобила; 5) Кливленд у држави Охајо; 6) индустрија челика; 7) налазишта угља.

Пловидба Великим језерима је делимично ограничена у току јако хладних зимских месеци. Онда се неки делови као канал Сент Мери замрзну. Даље ка југу ледоломци одржавају неке луке отвореним. Ипак највећи део транспорта, нарочито руда, врши се када је време повољно.

Многи градови су изникли у области Великих језера. Један од најзначајнијих је Детроит, главни град аутомобилске индустрије у свету. Повољне транспортне везе за довоз угља бродовима као и других сировина потребних за производњу аутомобила — утицали су на то.

Област Великих језера сачињава срце индустрије САД. Обале језера Мичиген држе комплексне центре у Милвокију и Чикагу. Детроит се налази између језера Хјурон и Ири. Кливленд и Бафало су на језеру Ири, а индустријски део државе Њујорк је у близини Онтарија.

Читава та област постала је важан фактор баш због свог географског положаја за читаву привреду САД. Поред овога веома широке могућности се пружају за разоноду свих врста и одмор људи, не само оних који живе на обалама језера него и многих других који ту долазе.

И ВОДА ЈЕ ПОТЕКЛА ИЗ КАМЕНА...

НЕ, НИЈЕ ТО БАЈКА О ДОВИТЉИВОМ КРОЈАЧУ И ДИВУ КОЈИ ЈЕ СТИСКОМ СВОЈЕ ШАКЕ ИСЦЕДИО ВОДУ ИЗ КАМЕНА. ОВДЕ ЈЕ РЕЧ О ЧОВЕКУ-НАУЧНИКУ.

ЧОВЕК већ увелико планира лет на Месец и проучава услове живота на њему. Зна да је Месец неплодан и да из његовог каменитог тла треба створити елементе потребне за живот човека. Прве астронауте који се спусте на његову површину, дочекаће голо и недирнуто стење чије особине научници већ са знатном сигурношћу познају, а једини извор енергије биће Сунце.

Познато је да многе стене садрже кисеоник, а неке и водоник, односно „заробљену" воду која се крије у њиховој молекуларној структури. Ради се, наиме, о такозваној потенцијалној води које још нема, али која се може добити.

У лабораторијама института „Аеројет" у Калифорнији, амерички научници истражују начин који ће омогућити „мужу" овога камења. Посебним поступком разбијају у сунчаним пећима помоћу високе температуре структуру овог камења. У пећи за топљење створен је потпуни вакуум какав влада на Месецу. Концентрисану сунчеву енергију тачно усмеравају на комад пробног минерала у коме се одвија процес, али тако да суд у коме се он налази не трпи никакве штете од високе температуре.

Под утицајем сунчеве енергије камен узаври, зацврчи, затим се претвори у гас и ослободи знатну количину воде, кисеоника и других драгоцених материја, а поред тога преостане још и стакласта маса која може одлично да послужи као грађевински материјал.

Када овај поступак буде усавршен моћи ће се на тај начин добијати не само вода и кисеоник већ и сви хемијски елементи које у већим или мањим количинама садржи камење на Месецу а који су човеку толико потребни. Релативно једноставним средствима моћи ће се на Месецу поставити сунчана пећ у којој ће два основна Аристотелова елемента: Сунце и Земља производити два друга, неопходна за човеков опстанак: ваздух и воду.

»ЗЛАТНИ СТЕТОСКОП«

Високо признање — златни стетоскоп — додељено је др Мјасникову директору Академије наука у Москви за његов истраживачки рад у области кардиологије у 1964. години. Ово признање доделио му је Центар за кардиологију са седиштем у Њујорку.

НЕОБИЧАН МЕЛЕЗ

Недавно је зоолошки врт у Манили добио несвакидашњу принову: мајка-магарица и отац-зебра добили су заједничког потомка. Међутим, оба родитеља одрекла су се малог мелеза који је добио име „Лолита". Одбачено младунче постало је заједнички љубимац чувара и службеника зоолошког врта; они се брину о њему и хране га на цуцлу.

ВОЗОВИ БРЖИ ОД АВИОНА

У Енглеској се ради на изградњи нарочитих железничких пруга и возова који ће, ако се узме у обзир неприступачност аеродрома и њихова удаљеност у поређењу са железничким станицама, на краћим релацијама брже транспортовати путнике од авиона. Већ се врше експерименти са железничким моторима који ће функционисати на принципу електромагнетских топова и омогућити да воз развије брзину од 350 километара на сат. У САД је одобрен кредит од 20 милиона долара за изградњу железнице која ће развијати брзину од 300 километара на сат.

У СВЕТУ КОЛЕКЦИОНАРА

Човек би морао да има 4.000 прстију када би хтео да натакне све напрстке колекционарске породице Габлер у Шорндорфу. Пре 150 година начинио је Фердинанд Габлер први напрстак и отада путује овај део шиваћег прибора из Шорндорфа у цео свет. Најскупоценији примерци опточени су штавише брилијантима.

ХИРУРГ ЏОЗЕФ БЕЛ прототип Шерлока Холмса

ЛОНДОНСКОГ детектива с орловским носем Шерлока Холмса, који је „становао“ у Бејкер Стрит 221 Б, пушио лулу и возио се фијакером увео је Конан Дојл у литературу 1886. године.

Холмс је и данас тако жива личност да милиони Енглеза верују да је он стварно и постојао. Дојл је написао укупно 56 новела и четири кратка романа о Шерлоку Холмсу. Преведени на 45 страна језика они су више десетина пута обишли свет. Укупно је до сада продано 100 милиона књига о Шерлоку Холмсу.

Ауторско право које ће се угасити 1980. године донело је његовим корисницима највеће приходе у историји литературе. Шерлок Холмс је до сада био јунак 121 филма, 500 радио-емисија, 50 телевизијских филмова и више од 20 позоришних комада. На једној бродвејској сцени се у фебруару почела приказивати оперета о Шерлоку Холмсу која је стајала 400 милиона динара а лондонска телевизија ће ускоро почети да приказује нову серију од 12 криминалних филмова посвећених најславнијим подвизима Шерлока Холмса.

Како се постаје писац криминалних романа? Начин на који је Конан Дојл закорачио тим путем је свакако несвакидашњи. Као амбициозног студента медицине њега је у родном Единбургу запазио његов професор славни хирург Џозеф Бел и узео га за асистента. Дојл је одмах уочио да професор Бел има изузетну моћ запажања и способност логичне дедукције. Он је имао и један необичан хоби. Упоредо с откривањем болести својих пацијената он се забављао проналажењем њиховог порекла, занимања, краја у коме живе. Често је био довољан један добро одмерен поглед па да саопшти свом запрепашћеном пацијенту све те податке до којих је дошао служећи се својом ненадмашном дедукцијом. Дивљење својих студената, међу којима се налазио и Дојл, изазвао је једном приликом када је неком пацијенту који се пред њиме појавио први пут прецизно саопштио:

— Ви сте, господине, подофицир који је недавно напустио војску и враћате се из Барбаде. Болујете од елефантијазиса.

Запрепашћеном пацијенту и студентима Бел је објаснио: „Став и одевање одали су овог човека и навели ме на закључак да имам посла са војником од каријере. Чињеница да није скинуо шешир кад је ступио у двору показује да је напустио армију тек пре кратког времена. Његов наглашен ауторитативни став својствен је само подофицирима. Бронзана боја коже и бољка коју ми је она открила говоре да пацијент долази из тропских крајева а пошто је елефантијазис нарочито раширен у Барбади закључио сам да управо из те земље долази.

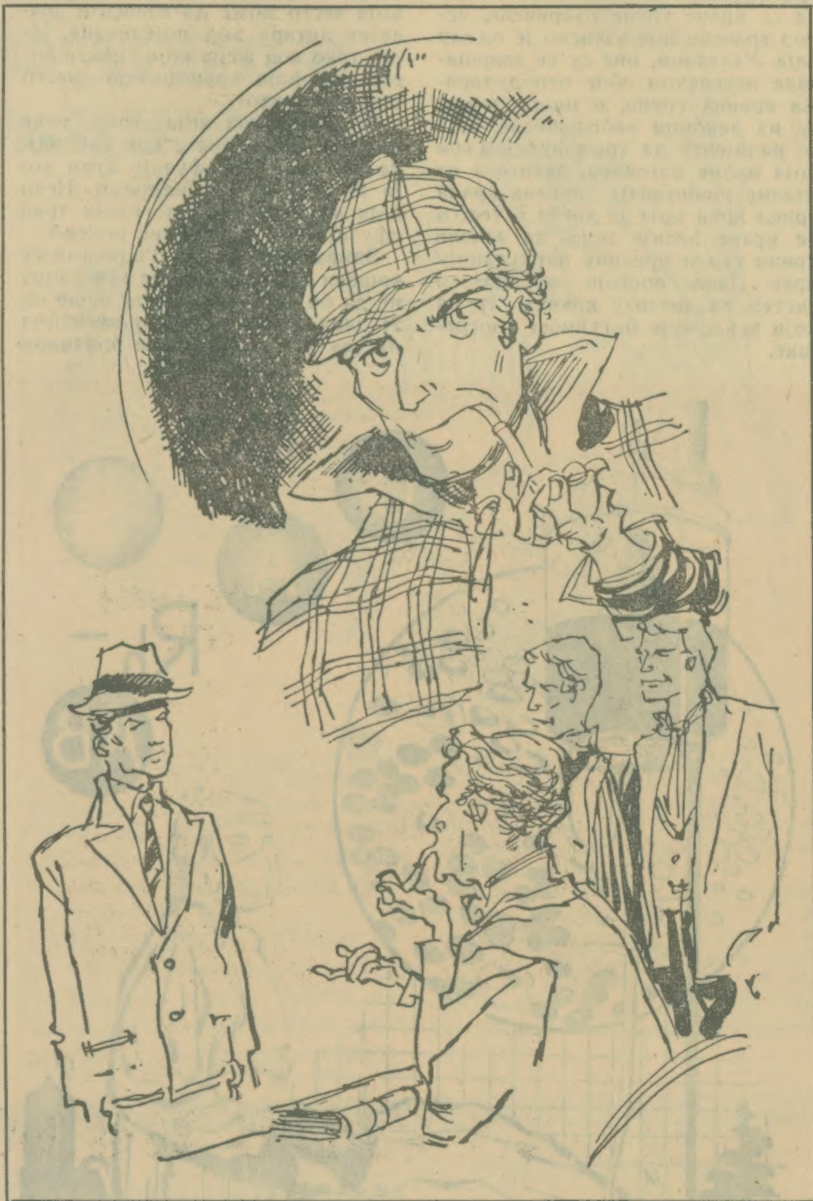
Та чувена анализа професора Бела одлучила је судбину Конан Дојла и његовог јунака Шерлока Холмса.

Мало је познато да је професор Бел са својим орловским носем, мршавим, издуженим стасом и лулом у устима постао образац по коме ће Дојл скројити како физички изглед тако и непогрешиви научно-аналитички поступак истраживања свог јунака.

Дојл је завршио медицину и постао лекар на једном броду за лов на китове. Међутим, он је само сањао о томе да свог професора коме ће дати име славног играча крикета Шерлока и презиме америчког писца-лекара Оливера Вендела Холмса уведе у свет литературе. То се догодило кад је објавио своју прву криминалну причу „Студија у црвеном“. Кроз уста јунака приче детектива Холмса проговорила је скоро од речи до речи сјајна логична дедукција професора Џозефа Бела коју Дојл није заборавио.

Упркос великом успеху који је постигао својим првим криминалним причама, Дојл дуго није сматрао писање за свој главни позив. У намери да се дефинитивно посвети медицини он је 1893. године у познатој швајцарској пустоловини „убио“ свог јунака Шерлока Холмса. То је изазвало жалост и огорчење милиона његових читалаца. Међутим, није се могло натраг. У бурском рату доктор Дојл је био шеф једне војне болнице и за заслуге у лечењу рањеника добио је титулу племића. После завршеног рата, све до 1903. године наставио је да се бави медицинским позивом. Међутим, на наваљивање десетина хиљада својих обожавалаца који су га засули писмима, а донекле и из финансијских разлога, он је 1903. године васкрснуо Шерлока Холмса и није га више напуштао све до смрти 1930. године.

Занимљиво је да је Дојл у више махова пружио полицији драгоцену помоћ у трагању за криминалцима. За лондонску полицију нерешиву тајну представљао је нестанак једног вишег службеника, оца породице. Он је једног дана подигао сав свој новац из банке, закупио хотелску собу у Лондону, виђен је на представи једног мјузик-хола, вратио се у своју хотелоку собу а затим нестао. Полиција данима није могла да му уђе у траг а породица је страховала од најгорег. Конан Дојл је решио проблем за неколико минута. Рекао је полицајцима да потраже човека у Единбургу или Глазгову. И заиста, он је нађен у Единбургу. Чињеница да је човек повукао сав свој новац из банке, објаснио је Холмс, навела га је на закључак да је припремио своје бекство. Мјузик-хол у коме је виђен затвара се у 11 часова. У хотелу се пресвукао што показује да је имао намеру да путује. Брзи возови за Единбург и Глазгов крећу око поноћи. Закључак: бегунац је отишао у том правцу.

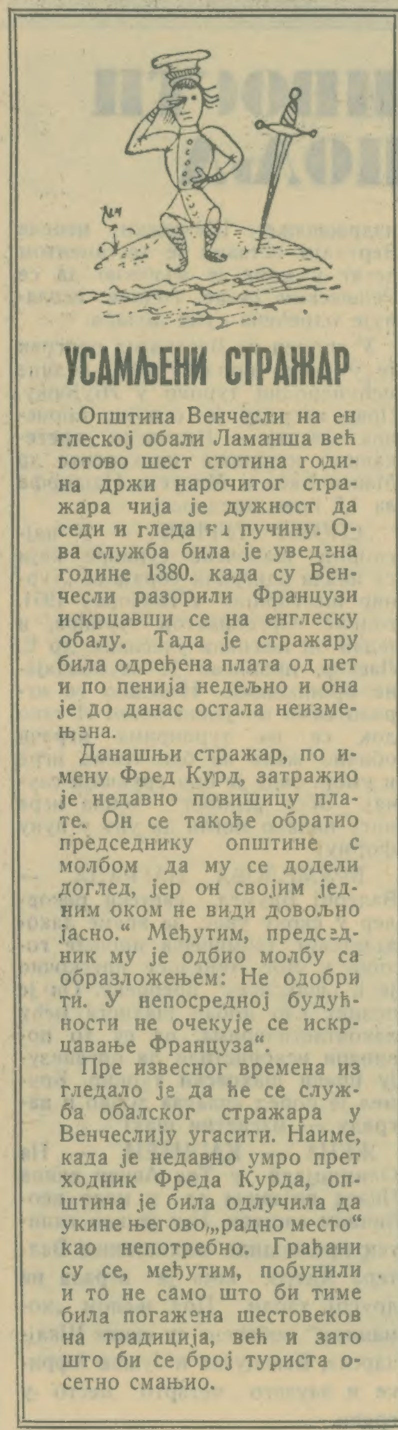
Најстарија радионица за одећу тореадора

Најстарију кројачку радњу за прављење одела за тореадоре у Шпанији отворио је Рафаел Риполес године 1870. Једно свечано тореадорско одело стаје 15.000 пезета, а традиција захтева да се не обуче више од 8 до 10 пута. Изузетак представљају велики тореадори као што је Ел Кордобес, који своје одело носи и до 12 пута.

ПРВО ВАТРИШТЕ

Недавно је мађарски археолог доктор Ласло Вертес у области Комором ископао древно станиште праисторијског човека старо око 400.000 година. На том месту нађено је камено оруђе, остаци древне фауне и ватриште. То огњиште је по мишљењу и других археолога, а не само Вертесовом, најстарије за које се данас зна.

УСАМЉЕНИ СТРАЖАР

Општина Венчесли на енглеској обали Ламанша већ готово шест стотина година држи нарочитог стражара чија је дужност да седи и гледа на пучину. Ова служба била је уведена године 1380. када су Венчесли разорили Французи искрцавши се на енглеску обалу. Тада је стражару била одређена плата од пет и по пенија недељно и она је до данас остала неизмењена.

Данашњи стражар, по имену Фред Курд, затражио је недавно повишицу плате. Он се такође обратио председнику општине с молбом да му се додели доглед, јер он својим једним оком не види довољно јасно.“ Међутим, председник му је одбио молбу са образложењем: Не одобри ти. У непосредној будућности не очекује се искрцавање Француза“.

Пре извесног времена изгледало је да ће се служба обалског стражара у Венчеслију угасити. Наиме, када је недавно умро претходник Фреда Курда, општина је била одлучила да укине његово „радно место“ као непотребно. Грађани су се, међутим, побунили и то не само што би тиме била погажена шестовековна традиција, већ и зато што би се број туриста осетно смањио.

Шестогодишња илегалка

Поводом двадесетогодишњице завршетка најстрашнијег рата у историји човечанства совјетски недељни часопис „Агањок“ позвао је своје читаоце да обнове сећање на подвиге непознатих или заборављених совјетских војника, партизана и илегалаца. Ово је само једна од многих, тек сада први пут испричаних прича.

КАДА је почео рат — пише очни лекар Алла Волкотруб — имала сам свега четири године. Али, верујте ми, ја се јасно сећам и првог дана рата и свих ужаса које сам преживела у годинама нацистичке окупације.

Да, незамисливо тешка искушења очекивала су нежну девојчицу. Њен отац борио се у Богуновом партизанском одреду који је дејствовао у хмељницком крају. Мајка јој је била илегалка. У граду Хемљницки, у Шевченковој улици број 3, у кући где је Алла живела с мајком, налазила се партизанска јавка. У тој кући чувало се оружје које су позадински борци набављали за партизане. Ту су долазили партизански курири и „везе“. Ту су се крили и одатле одлазили у шуму, партизанима, совјетски људи, бегунци из сабирних и концентрационих логора.

Шта све није видела и преживела мала Алла! На њене очи немачки војник је доjенчету размрскао главу о калдрму. У постељу с кћерком ставила је једном њена мајка малу Јеврејку која се звала Ања. Кад су гестаповци дошли да траже бегуницу, мајка је казала да њена кћерка има тифус. Мала Алла је заиста изгледала као болесница: лице јој је било црвено од страха, а чело орошено крупним капима зноја. И гестаповци су отишли.

Алла је учествовала и у опаснијим подухватима: помагала је мајци да пребацује оружје у шуму, партизанима. Зими су оружје товарили на санке, на њему је, ради камуфлаже, седела Алла и тако су мајка и кћи одлазиле према Бугу, у „шетњу“...

Петнаестог априла 1943. године из дома Волкотрубових отишла су у шуму два совјетска војника који су побегли из немачког заробљеништва. На несрећу, њих је на мосту на Бугу чекала заседа. Један од бегунаца, Пјотр Семјењук, борио се докраја и био је убијен. Други, по имену Гриша (његовог презимена Алла се не сећа) предао се непријатељу и издао партизанску јавку, кућу у којој је нашао склониште.

У тренутку када су гестаповци нагрнули, Алла је била сама у кући. Ухватили су је и одвели у затвор. То се догодило тачно две седмице пре но што је Алла напунила шест година. Заједно са свим затвореницима, натерали су и малу Аллу да гледа како у затворском дворишту испитују и муче две комсомолке-илегалке, Мању Тромбовецку и Олгу Кшешинску. Потпуно наге девојке мучитељи су привезали за стуб: боли су их, секли, пекли усијаним гвожђем. Девојке нису казале ни речи...

Петнаестог маја 1943. године обе девојке су биле стрељане. Заједно са њима био је стрељан и Аллин отац, инжењер Фјодор Волкотруб, који је такође био пао нацистима у руке. Срећом, Аллина мати остала је у животу мада је после провале морала да пређе у потпуну илегалност. И тек када је Хмељницки био ослобођен, она је нашла своју кћерку.

— Ја данас срећно живим — пише на крају Алла Фјодоровна. — Имам кћерку, мужа и посао који волим. Али, нека сви дознају шта је једна шестогодишња девојчица преживела у годинама рата. Да људи никад не опросте злочине хитлеровских џелата. Да не буде више ратова, да би сва деца расла срећно, као моја кћи.

Пре сто година

У мају 1865. године читаоци разних листова и часописа широм Европе дознали су за ове новости:

ПАРИЗ. Француски астроном господин Шакорнан поднео је Академији резултате својих осматрања Сунца. Према његовом мишљењу, централна маса или језгро Сунца има тамну боју, а око њега стално се образују светле гасовите материје у облику посебних облака који стално мењају боју и кроз које, час овде час онде, провирује Сунчево језгро, тј. јављају се тамне пеге видљиве чак и голим оком.

СИЦИЛИЈА. Сви листови доносе вести о ерупцији вулканске планине Етне која траје већ неколико дана. Из планине излеће туча усијаног камења. Ако потоци лаве продру у обрађена поља, губици могу да буду огромни. Предузимају се све мере да би се становништву пружила могућност да спасе своја имања.

ЛОНДОН. Инжењери Пауел и Лиленд конструисали су микроскоп који увеличава готово 3.000 пута.

Овај инструмент помоћи ће проучавање процеса развитка живих организама и омогућити изучавање најтањих ткива нервног система.

БЕРЛИН. Лесепс, који руководи радовима на прокопавању Суецког канала изјавио је дописницима немачких листова да ће канал бити завршен у јулу 1868. године.

ОДЕСА. Александар Херцен (Искандер), који је дуго живео у Лондону, преселио се у Швајцарску изабравши Женеву за место сталног пребивања. Тамо је пренео и руску типографију. Његов часопис „Звоно“ одсад ће излазити у Женеви.

СЕВАСТОПОЉ. Многи житељи Крима намеравају да ове године приступе пробном гајењу памука. Н. Рајевски, који је први извео сличан опит, бесплатно је разделио семе свима онима који желе да се ове сезоне баве гајењем памука, под јединим условом да га редовно извештавају о резултатима својих опита.

ПАРИЗ. У згради Удружења индустрије и трговине извршена је проба са апаратом за дисање који је изумео Галибер. Помоћу овог апарата може се продрети до места испуњених густим димом, провести тамо дуже време, а ипак се не угушити. На овај начин могу се гасити пожари, спасавати људи, животиње и ствари.

Шта знамо о крви?

ОБИЧНО у нашем телу има око 6 литара животворне црвене течности која неуморно кружи. Широм света осећа се потреба за том течношћу: она је неопходна при хируршким интервенцијама, у несрећним случајевима или представља једини лек за нека тешка обољења.

Од чега се крв састоји? Скоро 55 процената крви састоји се од једне врло сложене материје, жућкасте течности познате у науци као плазма. Потопљена у плазми налазе се три главна саставна дела: црвена и бела крвна зрнца и тромбоцити — крвне плочице. Само у једном кубном милиметру крви има око пет милиона црвених, 6,5 хиљада белих крвних зрнаца и 300.000 тромбоцита.

Функција крви. Једна од функција крви јесте да преноси кисеоник из плућа у сва ткива организма кроз мрежу крвних судова дугу око 100.000 километара. Хемоглобин, који је саставни део црвених крвних зрнаца, преноси кисеоник и односи угљен-диоксид (који су ослободила ткива) у плућа одакле га се ослобађамо издисањем.

Крв такође преноси хранљиве материје у ткива. Она делује и као регулатор у загревању организма и његовом ослобађању од вишка топлоте тако што топлотне калорије разноси по читавом телу. Исто тако крв је и транспортер важних материја које ствара мозак. Тако на пример, на бази мозга налази се мала жлезда хипофиза која производи хормоне што контролишу рад других жлезда. Када мозак жели да се нешто уради хипофиза ослобађа одговарајући хормон у крв која га преноси у одређену жлезду и тако се хипофиза (жлезда у мозгу) захваљујући крви понаша као диригент осталих жлезда.

Како се крв бори против болести? Бела крвна зрнца, која су део одбрамбеног система нашег тела, опкољавају и уништавају бактерије које су продрле у организам. У плазми се такође налазе одбрамбени елементи, који се зову антитела. То су у ствари разне хемијске материје тако формиране да могу да продру у страна тела као што су она која изазивају богиње, заушке, полио и друге болести.

Тромбоцити такође играју врло важну улогу у одбрамбеном систему тела згрушавајући крв која затвара места пробоја и повређеним крвним судовима и тако зауставља крварење.

Крвне групе. Крв сваког појединца се скоро исто тако разликује од других као што се разликују и отисци прстију. То је због тога што црвена крвна зрнца садрже антигене, тј. материје које дејствују као фактори крвних група. Сваки појединац има свој сопствени, врло сложен комплекс састава антигена.

Постоје четири основне крвне групе — О, А, Б и АБ. Свака од тих група дели се на Рх негативне и Рх позитивне. Осим тога постоје још и друге подгрупе: МН, П, Пуис, Лутеран, Дафи, Кел, Кид и Дијего.

Углавном од сваких сто особа 45 имају групу О и у 39 случајева то ће бити Рх позитивна а само у 6 случајева Рх негативна; 40 одсто имају групу А (35 позитивна а 5 негативна); 10 имају групу Б (8 позитивна а 2 негативна) и 5 имају групу АБ (4 позитивна а 1 негативна).

Групе АБ позитивна и негативна, О негативна и А и Б негативне сматрају се за врло ретке пошто само 17 одсто људи има такву крв. Сем тога, постоје подгрупе које су врло ретке. Тако је, на пример, до сада забележено у целом свету свега 20 особа са крвном групом познатом као ТЈА-негативна.

Да ли се крвне групе наслеђују? Да, и та чињеница спасава многе људе оптужене за очинство. Један од највећих ауторитета у тој области др Леон Сусмен из Њујорка захтева испитивање крви у свим спорним случајевима очинства која се појаве на суду.

Навешћемо један пример како се врше ти опити узимајући подгрупу МН. Ако оба родитеља имају М, сва деца морају имати М; ако оба родитеља имају Н деца такође морају имати Н. Ако један родитељ има М а други Н сва деца морају имати МН. Ако један родитељ има М а други МН, 50 одсто деце ће имати М а других 50 МН. (Исто је и са групом Н и НМ). Ако оба родитеља имају МН, 50 одсто деце ће имати НМ, 25 одсто М а 25 одсто Н.

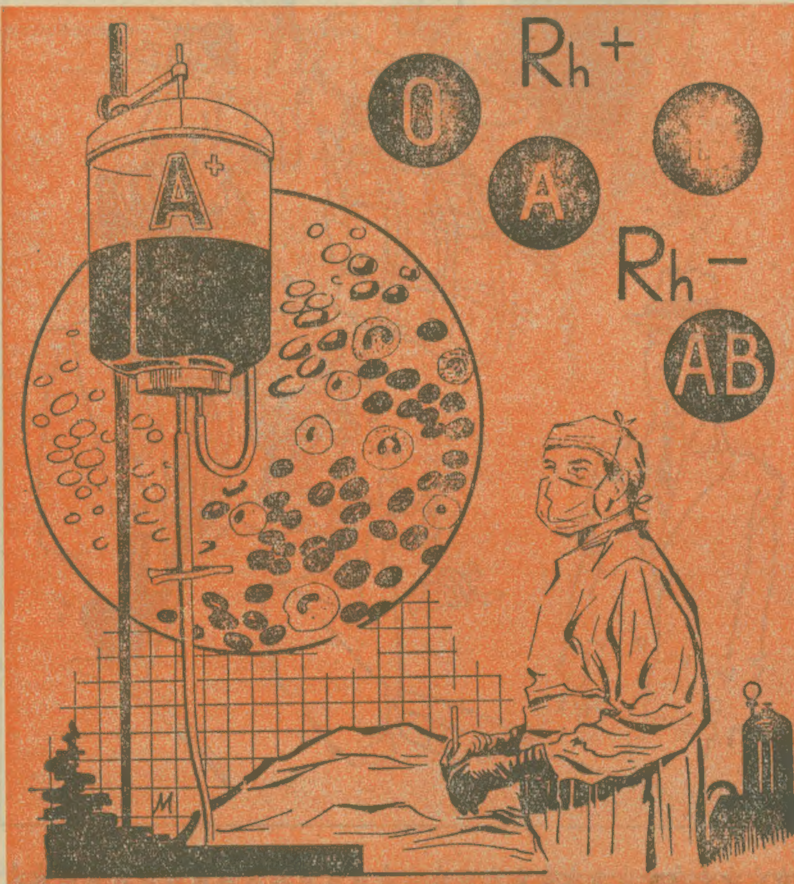
Ако мајка има Н а њено дете МН, отац мора имати или М или МН. Ако оптужени има групу Н, он је невин.

Да ли крвне групе утичу на трансфузију? До 1900. године, када су крвне групе откривене, исход трансфузије зависио је од случаја. Углавном, оне су се завршавале неуспехом због неподударања крвних група, и многе земље су их законом забрањивале. Кад се пацијенту да трансфузијом крв која му не одговара, антитела из плазме уништавају црвена крвна зрнца крви која је унета у тело и те мртве ћелије могу да зачепе крвни суд и прекину циркулацију крви. Данас постоји аутоматски систем за анализу крвних група који искључује могућност погрешке.

Када су потребне трансфузије? Кад нешто није у реду са функционисањем крвног система, одговарајућа трансфузија може много помоћи. Ако чир крвари, потребна је попуна крви трансфузијом која често може да износи и двадесет литара код појединаца. Исто тако код жена које крваре после порођаја трансфузија често спасава живот.

Новорођенчад која услед неке болести немају исту крв као мајка примају трансфузију крви која ће одговарати мајчиној. Неки најновији методи омогућују трансфузије код деце и пре рођења.

Замрзавање крви. Годинама су вршени покушаји да се крв замрзне да би се могла чувати више од 21 дана, а по могућству месецима па чак и годинама. Али приликом замрзавања крв се кварила. Данас се користи један нов начин: крв се мрзне помоћу течног кисеоника на врло ниским температурама и тако се чува. Када је потребно она се отопи за само један минут (колико је требало и за замрзавање) и користи као потпуно нормална крв.

Да ли се може користити крв умрлих? Руски научници су на ово питање одговорили позитивно и само у једном институту у Москви годишње се добија око 1500 литара крви од особа које су умрле од срчаних удара, које су извршиле самоубиства или су погинуле у разним несрећама. И неки научници у Америци тврде да користе крв умрлих али највише шест часова по смрти.

Може ли се дати трансфузија сопствене крви? Неки научници тврде да се на томе већ ради. Онај ко треба да буде оперисан унапред да извесну количину крви која се замрзне и употреби онда када је потребна. То је још најбољи начин јер организам брзо надокнади ту крв.

Може ли се имати више крви него што је потребно? Код једне болести која се зове Polisitemia Vera нагомила се необично велики број црвених крвних зрнаца која проузрокују главобољу, малаксалост, несвестицу, болове у стомаку итд. У тим случајевима најбољи лек је пустити да крв мало отекне.

Лекари са Туланског универзитета у Америци утврдили су да људи који болују од најтипичнијих срчаних обољења срчане артерије, што проузрокује највише срчаних напада, — често имају велике концентрације црвених крвних зрнаца услед чега крв постане гушћа. И у тим случајевима је најбоље пустити да крв мало цури што је разређује и нормализује њено протицање.

Постоји нада да се стари сан медицине оствари: да се дијагноза болести утврди у најранијем стадијуму када је лечење релативно лако. У Џонс Хопкинсовој болници у Америци постигнути су извесни резултати у откривању неких болести као што су рак, туберкулоза и шизофренија у најранијем стадијуму и то — реакцијом крви. Кад би се за сваку болест утврдила специфична реакција крви кад се у њу убаце извесни серуми, био би то највећи успех постигнут у медицини.

ЗАНИМЉИВОСТИ СА 64 ПОЉА

АНОНИМНИ ФИНАНСИЈЕРИ. — За организовање једног турнира пре 15 година у Енглеској недостајала су финансијска средства. Организатори су на довитљив начин позвали у помоћ љубитеље шаха. Изложили су картонску шаховску таблу и испод ње исписали позив: „Хоћете ли и ви испунити једно од поља и помоћи да се попуни турнирски фонд“. Минимум за попуњавање једног шаховског поља била је уплата од 55 фунти. Један анонимни шахиста уплатио је 500 фунти. Дародавци су испунили укупно 56 поља; једино је вертикала „ХА“ остала неиспуњена.

НЕОБИЧНО НАСЛЕДСТВО. — Велемајстор Самјуел Решевски је, вероватно, једини шахиста на свету који има стално годишње издржавање. Шаховски мецена Вертхајм оставио је тестаментом легат у коме је наложио да се Решевском сваке године исплаћује одређена сума долара.

У спомен на Вертхајма одигран је у касно пролеће 1951. године међународни турнир у Њујорку. Прву награду је освојио корисник легата — Решевски претекавши најближе конкуренте др Макса Евеа и Мигуела Најдорфа за 1,5 поен предности.

„СПОРИ“ ТУРНИР. — У најспорије шаховске турнире који су икада одиграни убраја се „турнир шесторице“ у Њујорку 1951. године. Организатор турнира, и један од његових учесника, др Е. Ласкер, прописао је неуобичајене пропозиције. Недељно се играло само по једно коло! И тако док се на турнирима играчи обично жале на брз темпо игре и умор, овде је био друкчији случај. Због „спорог“ темпа игре нису никако могли да уђу у пуну форму!

БРУМЕЛОВА НАГРАДА. — Валериј Брумел, светски рекордер у скоку увис, за време лакоатлетског такмичења прошле године у Лос Анђелосу прескочио је и „шаховску“ препреку. Он је познат као добар шахиста међу лакоатлетичарима, па су то новинари искористили да организују прави шаховски турнир. Брумел је поред аплауза добио и награду — магнетни шах!

ЖЕНА — КАПИТЕН. — На Олимпијади у Тел Авиву екипа Чилеа појавила се у мало необичном саставу. Њу је као капитен предводила шахисткиња Валтера Адера, која је играла на другој табли. Под њеном „командом“ побеђене су екипе Швајцарске, Венецуеле и Јужне Африке и заузето четврто место у групи.

Ајкулина клопка

Гренландској ајкули, како су утврдили ихтиолози, под водом светле очи. Ти подводни „фарови“ привлаче у њене чељусти лаковерне рибе.

Овај „проналазак“ природе искористили су јапански рибари. Наиме, међу оловне куглице које вуку мрежу према дну стављају вештачке дијаманте чији јарки блесак привлачи рибе, нарочито туне.

★

Хартија од траве

И Енглеска спада у оне европске земље које се све чешће суочавају с проблемом недостатка сировина за индустрију хартије. Разумљиво је онда да су се енглески стручњаци, решавајући овај проблем, сетили и једногодишње траве. Један од начина добијања хартије и картона од траве добио је назив „метод Симон—Крузи“. Квалитет добијене хартије сасвим је задовољавајући. Површина хартије од траве може добро да се углача.

Лукавији, дрскији и интелигентнији од лисица, којоти живе врло лепо чак и у непосредној близини Лос Анђелеса, трећег по величини града у САД.

КОЈОТ У ХОЛИВУДСКИМ БРЕЖУЉЦИМА

КАКО доскочити грабљивој животињи која сама отвара врата фрижидера и из њега узима месо? А калифорнијски којот чини то врло вешто. Теже је ухватити којота него јегуљу, каже једна пословица. Док друге животиње лако налећу на клопке којот их открива тако вешто као што војник-минер открива мине.

Како се прикрасти животињи која има тако осетљиво чуло мириса које никада не греши? Којот никада не напушта своје склониште по ветровитом времену, јер зна да би се тада лишио свог најјачег оружја — носа. Он има неко шесто чуло које га никад не вара и које му помаже да открије сваку опасност.

Како ухватити тог лукавог лопова који данима испитује околину неке куће пре него што приступи акцији исто онако као што то чини и обијач? На сва та и друга питања траже одговор становници непосредне околине Лос Анђелеса коју којоти озбиљно угрожавају.

Којоти су живели у том крају много пре него што се бели човек ту доселио. Људи су их полако избацивали из склоништа и све више им угрожавали опстанак, али и поред тога они још задају озбиљну главобољу становницима овога краја.

Холивудски брежуљци су и данас пуни којота. Становници Лос Анђелеса који имају виле у тим брдима или тамо иду на излете, често долазе у додир са којотима што им баш не чини велико задовољство.

Мора се признати да којоти чине и велике користи становницима хватајући пацове, мишеве, змије и веверице. Они би радо хтели да живе у „мирољубивој коегзистенцији" са својим комшијама-људима Али на њихову жалост друга страна тако не мисли, јер којоти исто тако тамане мачке, псе и живину.

Којот поставља клопку

Којоти су толико лукави да пошаљу своје женке да намаме псе а они их сачекују у заседи и нападају. Којоти имају бледожуту боју длаке са пепељасто-зеленкастом главом. Дуги су око 1,25 метар а тешки око 15—20 килограма. Живе отприлике исто толико дуго као и пси.

Породица којота живи и лови заједно све док младунчад не одрасту. Родитељи их уче лову и — урлању. Један ловац прича како је видео младунчад окупљену око мајке која им је давала лекције из урлања које су они понављали у хору.

Практично којоти једу све почев од јелена до мишева, укључујући рибу, живину, воће и поврће. Необично много воле ствари које имају јак мирис. Тај мирис их често доведе и до предграђа вароши. У потрази за водом којоти често долазе у баште вила и пију из базена или водоскока. Један којот је упао у башту да се напије воде за време пријема који се одржавао свега десетак метара од базена. Други којот се пробио кроз густу колону аутомобила који су се враћали са неке утакмице да би се напио воде. Он се вратио на исти начин непримећен користећи сличност са вучјацима.

Прикрадање деци

Једна жена је била запрепашћена када је приметила како њену девојчицу прати којот. Девојчица је веровала да је то пас па се није плашила. Међутим, којот није ишао поред девојчице због ње саме већ због њеног доручка који је тако пријатно мирисао из торбе

Није забележен ниједан случај напада којота на људе. Али, сама помисао да би их глад могла натерати на то, нарочито када су у питању деца, чини да се људима диже коса на глави.

Ноћна серенада

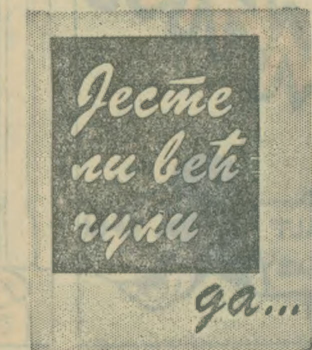
Једна жена жалила се полицији да јој којоти не дају да спава по целу ноћ. У полицији су јој рекли да претерује. Да би их уверила у свој исказ, она је снимила те серенаде на магнетофонској траци и пустила траку у полицији. Један музичар, који је имао прилике да чује серенаде којота ,каже да они „певају" у Д молу.

Непрестане жалбе грађана натерале су власти да предузму оштре мере против којота. Али које мере предузети против тих лукавих животиња? Ако се употреби старо опробано средство тровање или убијање из пушке, то би угрозило и друге животиње. Један добар познавалац којота каже: „Ја бих лаву одузео круну и дао је којоту". И заиста, којоти су се показали тако лукави да их је у току последње две године свега 58 настрадало од разних клопки.

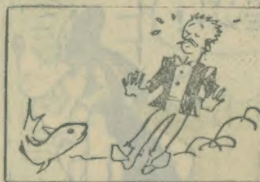
Хајка је у току

Највише успеха у хајки на ове лукаве животиње имао је један трапер који је у младости научио од Индијанаца како се постављају клопке за којота. То је читава процедура. Гвожђа и рукавице којима се рукује морају се добро искувати тако да се изгуби сваки мирис. Ципеле оног ко поставља клопке морају се добро умазати кокошјим изметом да би се уклонио мирис човека. Место где се постави клопка мора се полити водом и покрити сувим лишћем. Све то мора бити урађено врло вешто и ништа не сме бити дирнуто голом руком.

Али упркос свих тих мера успех је изостао. Ако се не пронађе неко ефикасније средство за сада нема зиме за којоте у холивудским брдима.

...Јохан Фридрих Бетгер (1682—1719), проналазач метода за добијање бе

лог кинеског порцулана, необично се плашио риба: падао је у несвест када би видео харингу или јегуљу са одсеченом главом.

...мумија фараона Тутанкамона почивала је у четири ковчега. Четврти, последњи ковчег био је од

чистог злата и толико тежак да га једва шест људи могу да подигну.

...приликом грађења Симплонског тунела, које је трајало скоро седам година (1898—1905), било је испаљено милион и шест сто тина динамитских мина.

...првим великим заступником вегетаријанства сматра се Исак Њутн. Он је 1811. године објавио књигу у којој је тврдио да треба

узимати само биљну храну, а жеђ гасити искључиво водом.

...борови хране преко 200 инсеката, тополе 250,

брезе 240, шљиве 220, крушке и јабуке 170, букве 160 и тако даље.

Смисао за игру код животиња

Један млади нилски коњ, рођен у зоолошком врту у Анверсу, игра се на необичан начин. Једнога дана, лист кестена отпао је са дрвета у његов базен и пловио по води испред његових великих чељусти. Заинтересован овим смеђим листом, нилски коњ је полако спустио своје огромно тело у воду и загњурио се управо испод њега. Дувајући полако испод листа он га је бацао у ваздух и кад би пао у воду, он би наново дувао...

Неколико часова је огромни становник вода провео играјући се на овај начин.

*

Млади ракуни кад се не „боксују" са јазавцима, забављају се „глачањем" малих комада дрвета.

*

Вероватно знате да не постоји неспретније животиње од бодљикавог прасета Међутим, оно воли да се из шале бори за својим сродницима, и што је веома чудно нађе начин да при том не убоде свог „противника".

*

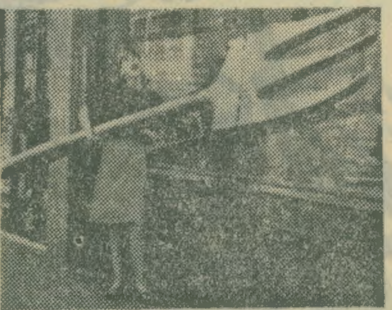
Извесне животиње, као на пример, ласте воле опасне игре. Због чега оне понекад лете пикирајући на неколико метара изнад тла? Вероватно из истог разлога из којег авијатичари праве опасне лупинге.

*

Животиње које живе у стадима покаткад се забављају као деца. Најбољи пример за то су стада јелена који се играју „јурке". Они гоне један другог, и на крају кад се сустигну додирују се роговима.

*

Америчком мрком медведу, познатијем под именом гризли, причињава велико задовољство пузање уз снежни брег и спуштање са њега. Он то чини на исти начин на који се деца спуштају на тобогану...

НАЈМАЊА ШКОЛА

Једна од најмањих школа на свету налази се у немачком циркусу Кроне. Ова школа је смештена у једним путујућим колима. У школи има 12 ученика, све деца артиста — и они уче на шест разних језика. Њихова учитељица је Мађарица која поред матерњег језика говори течно немачки, француски, холандски, италијански и енглески.

Школа ради углавном после подне, јер су ђаци у исто време и артисти који морају свакодневно да вежбају на трапезу, уче дресуру и друге циркуске вештине.

Предност ове школе је у томе што деца нису одвојена од родитеља а у исто време омогућено им је да учествују у програму.

„ПОБЕДА НА ВЕТРУ"...

Три дана пре званичних „празника" — према обичају — морају мушкарци у виртембершком градићу Гајсингену да перу веш. Жене врло радо примају овај прастари закон.

СВЕ ЗА РЕКЛАМУ...

У чувеној Флит стрит у Лондону дошло је до велике гужве. Повод за узбуну, коју је коначно полиција морала да изглади била је једна џиновска виљушка коју је насред тротоара врло прометне улице преконоћ поставио власник једног ресторана као путоказ за своје гурманско предузеће.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

ОДГОВОРИ

ИЗМИШЉЕНО ИЛИ ИСТИНИТО

Готово апсурдна прича „Пинкертонов трик" у ствари је истинит догађај. У једној опширној Пинкертоновој биографији, објављеној недавно у Енглеској, овај догађај изнет је опширно и документовано.

Прича „Загонетка у музеју" потпуно је измишљена. Ако сте мало размислили морали сте сами доћи до закључка да се једна овако велика крађа није могла прикрити. Прво, полиција би о њој морала сместа да обавести ако не јавност, а оно бар трговце уметничким сликама и приватне колекционаре. Друго, да је нови музејски павиљон отворен захваљујући „на брзину позајмљеним сликама", ту превару открили би не само стручњаци, већ и стални посетиоци музеја који би дошли да своје омиљене сликаре виде у новој сали.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) биљни или животињски остаци из давних времена, 7) део тениског меча, 8) греда, балван преко воде, 10) стара мера за течност, 12) стратегијски важна тачка, 13) кухињска посуда, 15) захват ножем, 16) друга, остала, 17) слово старословенске азбуке, 19) хемијски знак за радијум, 20) пољопривредна алатка, 22) вулкан на Сицилији, 24) италијанска новчана јединица, 26) трчање у природи, 27) река у Западној Немачкој, 28) основни закон једне државе, 30) иницијали нашег књижевника („Суданија"), 31) першун, 32) двоје, 34) мушко име, 36) лица која својим животом јемче за испуњење неке обавезе, 38) крпа, 40) филозофско дело Жан Жак Русоа, 41) град у Јапану, 42) ноћна птица грабљивица, 43) старојудејски цар, 44) грчко слово.

Усправно: 1) преуређење, обнова, 2) старо име Љубљане, 3) иницијали нашег композитора („Кнез Иво од Семберије"), 4) острво у Јадранском мору, 5) звер из породице куна, 6) излагање, тумачење, 7) староседеоци Француске, 9) плодно место у пустињи, 11) аутомобилска ознака за Ваљево, 14) једно од презимена истарског књижевника, 18) део мора који залази у копно, 20) друштвено затворена група, 21) енглески филозоф и економист (19. век), 22) совјетски филмски редитељ (Николај), 23) део лица, 25) мера за површину, 29) спис, 30) зелени простор у граду, 32) личност из једне комедије Марина Држића, 33) планина у Бугарској, 35) полуострво у Грчкој, 37) два самогласника, 39) отац (слов).

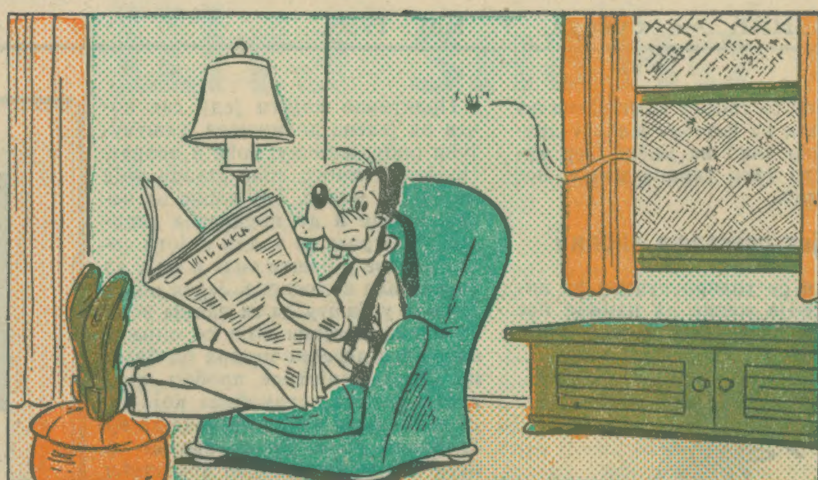
	1	2		3	4	5	6	
7			■	8				9
10			11	■	12			
13				14	■	15		
16			■	17	18	■	19	
		■	20			21		
22		23		■	24			25
26				■	27			
	28			29		■		
30		■	31		■	32		33
34		35	■	36	37			
38			39	■	40			
41					■	42		
	43				44			

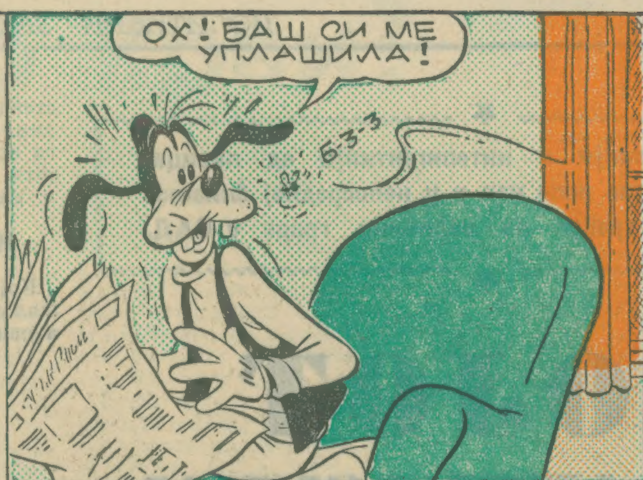
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) увала, 6) Сметана, 8) Сто, 9) трп, 11) Пирандело, 14) АП, 15) лек, 16) ал, 17) Енеј, 19) Ин, Ом, 21) И(ван) М(ажуранић), 22) ос, 23) плес, 25) ел, 26) али, 27) ли, 29) „Дон Карлос", 32) аве, 33) ива, 34) Ориноко, 37) виола.

Усправно: 1) умор, 2) ве, 3) Атенеј, 4) ла, 5) Анте, 6) Стипе, 7) Арлан, 8) Спа, 10) пол, 12) алем, 13) Д(ушан) К(остић), 18) нос, 19) име, 21) Илир, 22) олово, 23) платно, 24) слово, 25) еда, 26) ак, 28) Иса, 30) нерв, 31)) Лика, 35) ии, 36) ол.

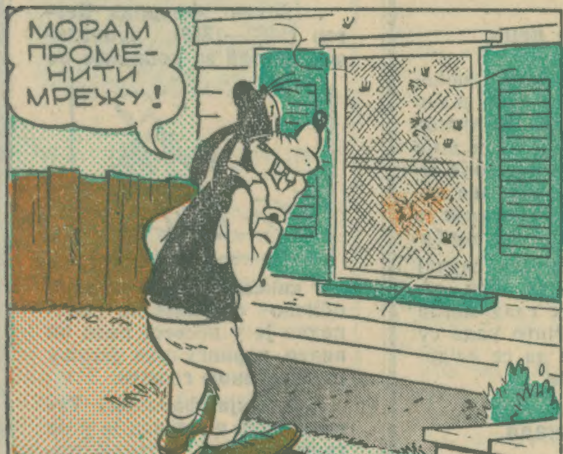

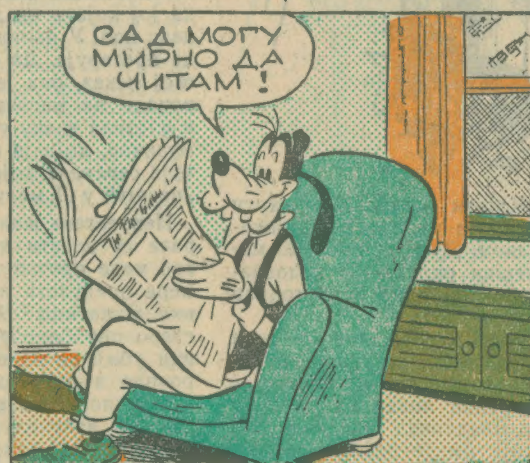

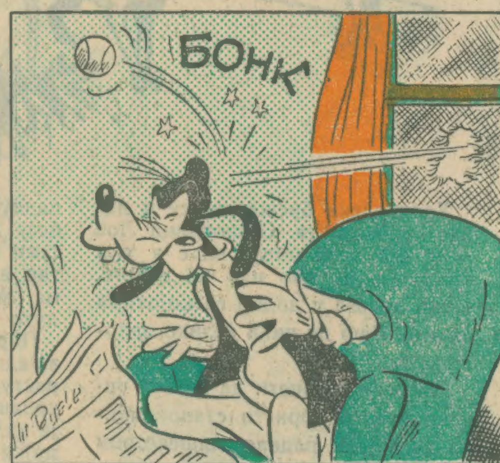

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика“ штампарско-издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Жиро рачун број 101-11-1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 1.800; полугодишња 900; за иностранство: годишња 2.600, полугодишња 1.300 дин. Рукописи се не враћају.